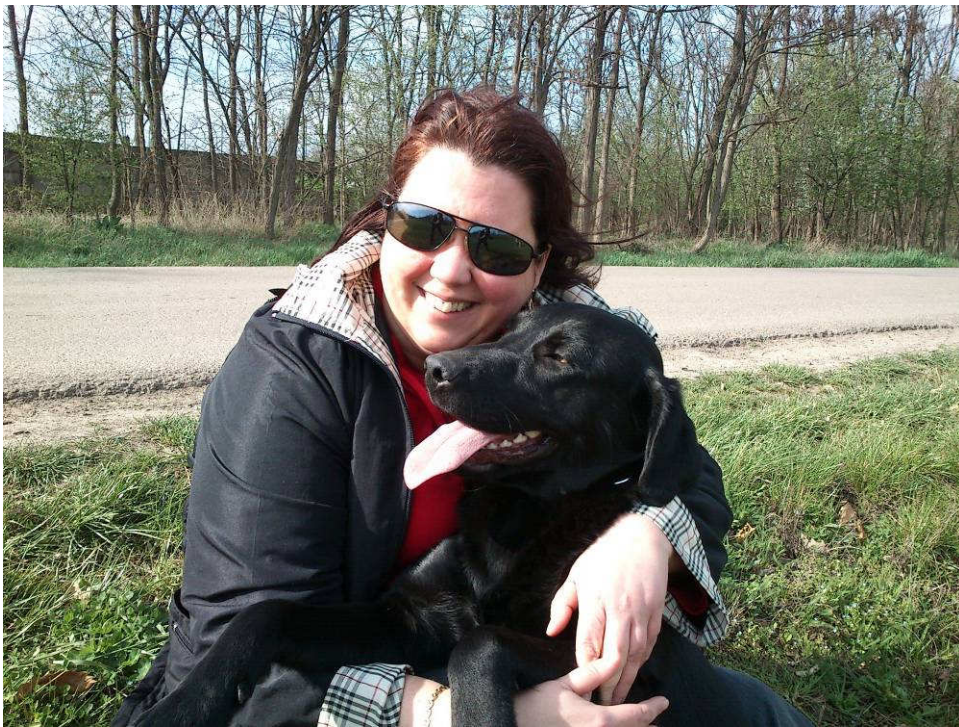

UTAK A SÖTÉTBEN

ÍRTA:
ERDŐSNÉ ONDA MARICA

email cím: remenyke75@gmail.com

TARTALOM

Előszó

Spontán terápia

Utak a sötétben

Földre szállt angyal

Szalagavató

Ön dönt: ázik vagy mehet...

Tandíj

Bogi

Más szemmel

Töltött paprika

Szorgos hangya

Vadászkaland

Magántelefon

Péntek 13.

A festő

Előszó

Első kötetemhez hasonlóan, írásaim saját életem hétköznapi és ünnepi pillanatképeit örökítik meg, néha megható, máskor meg humoros formában. A történetek vezérfonalát vakságom szolgáltatja, a sötétben megtett lépéseimet felvillantva családommal, barátaimmal, szőrös segítő-társaimmal.

Könyvemet egy vidám kirándulással kezdem, melynek számomra különleges élményét az adja, hogy teljes sötétségben eltöltött néhány hónap után módomban állt újra megélni a vizualitás csodáját. Befejezésként pedig egy Pygmalion történettel teszek merész lépést a fény és a színek birodalmába, dacolva a sors által rám testált fekete világgal.

Spontán terápia

Napok óta rossz a hangulatom. Ilyen esős nyárra nem is emlékszem. Vannak persze napsütéses meleg órák, de hétvégére mindig beborul, és szakad az eső. Már július vége van, de még nem voltunk sehol. Reménykedve kérdezem Imit:

- Drágám, mikor jöjjünk el szabadságra? Nem mutat az időjárás valami biztatót?

- Gyere, ülj ide mellém, megnézzük a neten az előrejelzést, mert épp ma kérdezték tőlem is a munkahelyemen, hogy mire számítsanak, hogy ütemezzék a helyettesítést?

Bekapcsolta a számítógépet és rákattintott az időjárás ikonjára.

- Nem valami biztató; két-három nap kánikula, majd ismét zápor, zivatar.

- Akkor legyen a jövő hét, bármilyen is lesz az idő. Annyira elegendem van, fáradt és nyugós vagyok, majd kitalálunk valami programot, akkor is, ha esik.

- Remek ötlet, böngészek is, hátha találok valami izgalmasat. Mondjuk ezer éve nem jártunk már a barlangfürdőben, de akár a Tropicáriumban is szétnézhetnénk.

- Nagyszerű, de egy igazán meleg napon leugorhatnánk a Balatonra is. Szerintem a víznek nincs ideje lehűlni annyira, hogy ne lehetne fürödni vagy csónakázni.

Még aznap szabad utat kaptak terveink, a munkahelyeink nem gördítettek akadályt az annyira vágyott pihenés elé. Hétvégén hátizsákba pakoltam a legszükségesebb holmikát: törölközők, fürdőruhák, naptej, fésű, és még néhány apróság, ami feltétlenül szükséges, ha útra kel egy házaspár egy négy éves gyermekkel. Vasárnap minden időjárásjelentést izgatottan figyeltünk.

„Hétfőtől felmelegedés várható, átmenetileg megszűnik a csapadék, a hőmérséklet akár a 36 fokot is elérheti szerdára.”

- Teljesen be vagyok sózva, már annyira vágyom egy kis kikapcsolódásra.

- Nyugodj meg, minden rendben lesz. Nem engedjük, hogy bármi elrontsa ezt az egy hét pihenőt!

Hétfőn és kedden nagytakarítást csináltam, főztem, mostam, vasaltam, mert bizony a depis időszakomban ezekhez sem volt túl sok kedvem. A ruhák gyorsan száradtak a napsütésben és minden órával egyre jobb lett a hangulatom. Kisfiúknak nem mertünk előre mondani semmit, nehogy csalódott legyen, ha az időjárás miatt mégis dugába dőlné a tervünk. Hagytuk a boldog, gyermeki tudatlanságban és bízunk abban, hogy a meglepetés öröme még erősebben fog hatni rá, amikor reggel, ébredés után meghallja a tervezett úticélt. Szerdán hajnalban keltünk, mert a keszthelyi gyors korán indul Nyíregyháza, Debrecen felől a Balatonra, végig a déli parton. Sportos öltözékben, hátizsákkal a hátunkon szálltunk fel a szerelvényre. Ülőhelyet alig találtunk, hozzánk hasonlóan sokan kívánták lubickolással tölteni ezt a ritka meleg napot.

Egy nyolcszemélyes fülkébe mégis bepréslődtünk. Csomagjainkat feldobtuk a tartóra és mosolyogva karoltuk át egymást. Viktor úgy ficánkolt, mint egy boldog halacska, egyáltalán nem viselte meg a korai kelés.

- Arról még nem is beszéltünk, hol fogunk leszállni?

- Tudod, nézegettem a szabadstrandokat az interneten, de nem tudtam dönteni.

- Ne haragudjanak, de én még ilyet nem hallottam, pedig rendszeresen utazok - mondta a szemben ülő útitársnő. - Tényleg úgy szálltak fel a vonatra, hogy fogalmuk sincs, hol akarnak leszállni? De akkor hogy váltották meg a jegyet?

- Vasútnál dolgozom, így szabadjegyem van nekem is és a családomnak is. Országon belül bárhová, bármennyit utazhatunk.

- Értem, ez így már mindjárt más - nevetett a fiatal hölgy. - Ajánlhatom esetleg Zamárdit? Szép hosszú, homokos szabadstrandja van, büféekkel, hatalmas árnyas fákkal. Ott lakom és nagyon szeretem ezt a partszakaszt.

Felragyogott az arcom és Imi hangjában is megcsillant a lelkesedés. Viktorkánk türelmesen hallgatta a beszélgetőket, neki még nem sokat mondtak a települések nevei. Az ablaknál ülő férfi is becsatlakozott a beszélgetésbe:

- Mennyi időt kívánnak ott tölteni?

- Csak egy napot, este már jövünk is vissza. Nem mertünk szállást foglalni ebben a kiszámíthatatlan időjárásban - válaszolta férjem.

- Akkor viszont én Balatonvilágost javasolnám. Szintén kellemes a strandja, de közelebb van, korábban odaérnek, és tovább is maradhatnak, hiszen később ér oda a vonat délután Keszthelyről.

- Ez igaz, érdemes átgondolni - mondtam Iminek.

- Valóban igaz, de engem megfogott Zamárdi. Este fotókat is láttam a neten, csak nem tudtam mennyire helytállóak, de ha fedi a valóságot, akkor tényleg ideális hely egy kisgyermekes családnak. Legfeljebb még egyszer lejövünk ebben a szezonban, és akkor Balatonvilágosra megyünk. Mit szólsz hozzá?

- Talán húsz perc van a két város között, lehet, megéri tovább utazni - győzködött bennünket a lány.

- Köszönjük az információkat, akkor most Zamárdiban szállunk le - válaszoltam határozottan.

- Sajnos én legtöbbször munkám miatt utazom, ezért ha szabadságon vagyok, inkább járművek felé sem nézek, csak nagyokat sétálok és biciklizek. De most kedvet kaptam hozzá, hogy kötöttségek nélkül induljak felfedezőútra. Annyi szép hely lehet az országban, amikről még nem is hallottunk, hiába élünk itt.

- Ezzel mi is így vagyunk, ezért is szoktunk csak úgy spontán vonatra szállni. Persze a vasúti igazolvány nagyban megkönnyíti a helyzetünket - folytattuk a beszélgetést. Nem is vettük észre, hogy elszaladt az idő.

- A következő állomás Balatonvilágos, akkor nem jönnek? - állt fel a férfi az ablaktól.

- Köszönjük az invitálást, de majd legközelebb.

- Akkor további jó utat és kellemes időtöltést maguknak!

Alighogy elköszöntünk, már mi is készülődtünk a leszálláshoz. A vasútállomástól egy barátságos utcán jutottunk le a strandhoz. Két oldalt szép nyaralók sorakoztak. A terebélyes lombú fák eltakarták a víz smaragdzöldjét a szemünk előtt, de illata csábítóan hívogatott. Az árnyékban egy padra raktuk táskáinkat, és úgy dobáltuk le magunkról a ruhákat, mint a türelmetlen gyerekek. Még szerencse, hogy otthon magunkra húztuk a fürdőruhánkat. Viktor alig bírta kivárni, hogy elég levegő kerüljön a gumimatracba.

- Gyertek, csobbanjunk egyet!

- Na, azért a naptejet ne sumákoljuk el, mert akkor nem sokáig fogjuk élvezni a strandolást!

- Igazad van, de ki nem állom ezeket a kenőcsöket.

- Legyen, ahogy akarod, de este ne panaszkodj majd, hogy ég és fáj!

- Rendben hagyom magam, hamarabb szabadulok.

- Ez a beszéd, már mehetünk is - mondtam, miután elegendő napvédőt vakoltam mindhármunk testére. Kézen fogva futottunk a lejárathoz, de a lépcsőkön megtorpantunk. Felhevült testünk libabőrös lett a hűs hullámoktól. Csak az első pillanatban volt kellemetlen, aztán nyakig merültünk és hosszan úsztunk befelé. Persze csak felváltva, mert a kis lurkót nem hagytuk magára még a sekély vízben sem.

- Elfáradtam, bizsereg az egész testem.

- Nem is csoda, egy éve jártunk itt utoljára. Azóta elszoktunk az úszástól.

- De rég nem éreztem ilyen jóleső fáradságot.

- Én is hasonlóan érzek. El sem hiszem, hogy végre pihenhetünk. Elmegyek, megnézem a csónakkölcsönzőt, jöttök velem?

- Inkább maradunk, én napozok, Viktor meg hadd búvárkodjon, míg megjáród.

- Rendben, vigyázzatok magatokra, el ne ragadjon benneteket egy cápa!

- Ne aggódj, nem lesz akkora szerencséd - válaszoltam nevetve és örültem, hogy a kis gyöngyhalász nem hallotta ezt a tréfát.

Egy ideig óvón figyeltem a tőlem pár lépésnyire lubickoló gyermekem, de aztán tekintetemet rabul ejtették a horizonton úszó fehér vitorlák. Néztem a sima víz zöldjét, az ég kékjét, a bárányfelhők pamacsait és a kecsesen sikló szörföket.

Eszembe jutott az a három szörnyű hónap, amikor sikertelen szemműtétek után vártam a csodát, vártam, hogy ismét életet csókoljon a fény kihunyni készülő retinámra. Hálás voltam minden pillanatért, amit bearanyozott a visszakapott látásom. Boldogan ittam magamba minden képet, színt, formát; a természet szépségeit, férjem átható kék tekintetét, egyetlen gyermekem vidám arcocskájának szívderítő varázsát.

Melegen cirógattak a napsugarak, teljesen ellazították fáradt izmaidat. Mintha egy álom lenne, mintha az elmúlt hetek, hónapok, évek, ideges szorongása, szomorúsága sosem létezett volna.

- Hol jársz, kedvesem? - ült le mellém Imi és átkarolta vállamat. Másik kezével az éppen felbukkanó fiacskánk felé integetett.

- Csak azon gondolkodtam, milyen jó lenne itt élni.

- Tudod, szerintem az egyhangú, szürke hétköznapok még ezen a szép helyen is nyomasztóak.

- Mindig fejen találod a szöveget, ráadásul nehéz lehet itt munkát találni a turizmuson kívül. Megnézted a csónakokat? - váltottam témát.

- Igen és szerintem még most kellene elmenni, amíg elviselhető a hőség.

- Benne vagyok, szólsz a kicsinek?

Viktor természetesen nagy örömmel mondott le a kavicsok és csigaházak gyűjtögetéséről a csónakázás kedvéért. Egy órán át siklottunk a vízen. Benéztünk a nádasba, hattyúk és kacsák után kutatva. Vittünk némi eledelt is, mellyel sikerült előcsalogatni a méltóságteljes nagy madarakat, akik egészen közel jöttek hozzánk. Néhány szörfös ügyes mozdulatokkal kápráztatott el bennünket, a gyorsan robogó rendőrségi motorcsónak pedig hullámvasutat varázsolt számunkra. Gyorsan repült az idő, ebéd és a délutáni szieszta után még úsztunk egy nagyot, majd készülődni kezdtünk.

- Csodálatosan szép nap volt, kár hogy ilyen hamar véget ért - mondtam, amikor lehuppantam az ülésre a vonatfülkében, miközben ölembé vontam már szendergő Viktorkámat.

- De fontos, hogy megadatott és máskor is megtehetjük.

- Azt hiszem, depresszió ellen ez a leghatékonyabb terápia.
- Régen fel is írták gyógyszer helyett az üdülést.
- Ha ez az egy nap ilyen sokat tud adni, mennyit kaphat az ember egy vagy két héttől?
- Tudod mit, drágám? Jövő hónapban kipróbáljuk.

Utak a sötétben

(kivonat egy baráti levélből)

Emlékszel? Egyszer azt kérdezted tőlem: mit is éreztem, amikor megvakultam?

Bonyolult kérdés, de megpróbálom kifejtetni. Már gyermekkoromban részese voltam a vakok életének, hiszen nagyapám és anyukám is ezen az úton jártak. De mennyivel másabb ezt-azt tudni, vagy mindent érteni? 16 éves alig múltam, amikor fekete pontok gyülekeztek a látóteremben, néhány nap alatt teljesen elborítva azt. Az egész rémálom olyan volt, mintha egy másik lánnyal történe minden, akit én kívülről látok. Mintha egy filmet néznék. A vizsgáló előterében várakozva próbáltam elképzelni a helyet. Nem tudtam. Persze, volt egy képem, egy elképzelésem, de amikor ismét visszakaptam a látható valóságot; rájöttem, hogy nem is hasonlít a képzeletem világához. Hetekig voltam a kórházban, türelmesen várva valami mesebeli csodára. A szüleim jöttek hozzám, megrakodva finomságokkal, és a szomorúság nyomasztó terhével. A szobatársaim nagyon aranyosak voltak. Mindenki a mamám lett már az első napon. Vittek a fürdőbe, WC-re, öltöztettek, fésülgettek. Együtt mentünk a kezelőbe és vacsorázni az étkezőbe. Furcsa volt ilyen közel kerülni egyetlen nap alatt soha sem látott idegen nénikhez. Az egyik hirtelen lett mamám meg akart fürdetni. Nagyon meglepődtem. Szabadkoztam, hogy csak a látásom vesztettem el, de különben jól vagyok. A fürdés megy egyedül is. Még az etetéssel is megpróbálkoztak, de én hevesen tiltakoztam. Akkor jutott először az eszembe, hogy mit gondolhat egy átlagember a vakokról? Tényleg azt hiszik, hogy magatehetetlen bábuk? Nekem nem okozott gondot az örök éjszaka. A közlekedésen kívül nagyon sok mindent meg tudtam oldani, egyedül is. Önállósági törekvéseim ellenére nagyon meghatott ez a segítőszándék. Ennyi szeretetet és törődést még sosem éreztem. Akkor még nem is sejtettem, mi vár még rám és hányszor, de hányszor fogom visszasírni a fényben fürdő napokat. Rendíthetetlenül biztos voltam benne, hogy a műtét után ismét látni fogok és ezt a durva pofont csak azért kaptam, hogy tapasztaljak és jobb emberré váljak általa. A műtét napján olyan nyugalom árasztott el, amelyet még nem éreztem előtte soha. Fel sem merült bennem, hogy esetleg véglegesen sötétben maradhatok. Mostanában gyakran gondolok arra az érzésre. Szeretnék úgy hinni, mint akkor ott, azon a kórházi ágyon hittem a jó sorsomban. Másnap reggel bejött a professzor úr és megnézett. Levette a kötést és várta a hatást. Néztem az arcát és hulltak a könnyeim. Nem szóltunk, de szavak nélkül is értettük egymást. Megszorította a kezem és kiment. Amit akkor éreztem, nehéz elmondani. Meghatározhatatlan, földöntúli boldogság az. A következő napokban mindent alaposan megszemléltem; az embereket, arcokat, tárgyakat, mozdulatokat. A kórház udvarán sétálva megcsodáltam az életet. Ugyanazt az életet, amit 16 évig éltem, de amin átfutottam, amit észre sem vettem, amit figyelemre sem méltattam. Ez a látás a régihez képest semmi volt, de a sötétséghez képest minden. Három hónap alatt ráébredtem, hogy természetesnek vettem a látványt, a képeket, színeket, formákat, de nem csodáltam, nem becsültem meg. Ebben az időben szinte áhítatosan ittam magamba az élet, szemmel felfogható összes valóságát. Órákig bámultam az árnyékok játékát, a fények táncát, a színek változását. Némán szemlélődtem és kimondhatatlan hálát éreztem, amiért megtapasztalhattam ezt a csodát; mégha égető könnyek árán is. Fájdalmam mardosó lángjai kiegészíték lelkemből a közönyt a természet csodái és az élet szépségei iránt.

Hirtelen elszakadt a mesefonál, hiszen olyasmiről beszélek, amit elképzelni sem tudsz. Amíg nem ismertelek, azt hittem, mindent tudok a vakok életéről. Csak a barátságunk kezdete óta értem, hogy az „igazi” vakságról, a született vakok világáról, semmit sem tudok. Fecsegek neked fényről és árnyékról, színekről, formákról és a vizualitás világáról. Mindig elfelejtem, hogy neked nincsenek emlékképeid a múltból, mert az életed a feketeségben kezdődött és most is abban folyik. Érzésekből, érzetekből, hangokból épített univerzumodban nincs helyük az én emlékképeimnek.

Ugye nem haragszol rám? Folytassam? Rendben, ahogy akarsz.

Nagyon megváltozott az életem. Egyszerű és rendkívül bonyolult lett egyszerre. Én úgy éreztem, hogy látok és ennyi éppen elég a boldogsághoz. Az iskolából eltanácsoltak, mondván, hogy ezzel a parányi látással nem dolgozhatok pénzügyi vonalon, tehát nincs értelme a szakma elsajátításának. Nem bántam, akkor még nem. Néhány sikertelen próbálkozás után letettem a tanulmányok folytatásáról. Nem vett át egyik középiskola sem. A vakok intézetébe is elmentünk, de el nem tudtam képzelni, hogy ott éljek, amikor én látok. Nem tudom, megérted-e ezt az ellenállást? Hiába írták a kórházi zárójelentésemre, hogy vaksága végleges; én nagyon hevesen tiltakoztam ellene, hiszen úgy láttam, ahogyan három hónapig nem. Az, hogy ez a parányi csőlátás szinte életveszélyesen kevés, nem érdekelt. Szüleim nagyon aggódtak értem, féltettek a csekély látás miatt rám leselkedő veszélyektől. Szerettek volna bezárni egy kellemes, biztonságos kicsi ketrecbe, aminek én bántó durvasággal törtem szét a rácsait. Ma már értem és megértem az álláspontjukat, a félelmeiket, a féltő szeretetüket. Akkor csak azt tapasztaltam, hogy nem engednek élni, bezárnak a lakás és a szeretetük börtönébe, amiből minden igyekezéssel próbáltam kiszabadulni. Ellenvetéseiket lerázva magamról elfogadtam a felajánlott vakvezető kutyust, akitől önálló közlekedésem reméltem. A vizsga után boldogan mentünk haza Daisyvel, akibe az első pillanatban beleszerettem, meglátva benne a biztonság és szabadság őrangyalát. Négylábú segítőmmel vidáman vettem bele magam a társasági életbe. Sok időt töltöttünk együtt újdonsült kutyás barátaimmal és sorstársaimmal. Mire elkezdett nyomozni a jövőm kilátástalansága, újabb ajándékot kaptam a sorstól. Egy lehetőséget, hogy kipróbáljam magam áruházi bemondónőként...

Jövő kipipálva.

Kimondhatatlan örömmel kezdtem bele a munkába. Szüleim is megnyugodtak, hogy nemcsak értelmetlen viháncolással töltöm a napjaim, hanem kezd az életem rendes, felelősségteljes mederben csordogálni

Viszont a fiúkkal nem volt szerencsém... Érted te ezt? Hát persze, valószínűleg pont te érted a legjobban, amiről beszélek. Van egy kedves, csinos lány, aki tele van léttel, vidámsággal, pozitív energiával, de amint kiderül, hogy nem passzióból van vele a hatalmas németjuhász, hanem azért, hogy fogyatékoságát kiegészítse, máris menekült minden srác a közelemből. Persze ekkor még nem is sejthettem, hogy milyen változások várnak rám. Pedig akkor már Amor lövésre készen várt a nyilacsakájával, hogy elvarázsoljon, de a romantikus lányregénnyel nem untatlak, hiszen téged a vakságom érdekel. Elég legyen csak annyi, hogy párommal megismerkedésünk után két évvel egybekeltünk, és megszületett Viktor. Négy feledhetetlen, gyönyörű évünk volt. Hálás vagyok, amiért átélhettem, megtapasztalhattam az anyaság tündérmeséjét.

Császármetszéssel született meg a fiunk, hogy ne erőltessem meg a szemem. Nem is volt semmi baj. A baba ápolása sem jelentett gondot. Csakis a közlekedés kisördöge vetett gáncot néha. Bár még ez sem igaz, mert közlekedtem volna én kutyusommal, ha hagyják. Ha beengedtek volna vele a kórházba, amikor vizsgálatokra kellett mennem, vagy nem jelentettek volna fel, amiért az óvodába is kutyával kísérem a gyermekemet. Pedig Daisy mindig kint várt ránk az udvarban, az ajtó mellett, sosem jött be velünk az épület folyosóira. Ez utóbbit megúsztuk egy szóbeli figyelmeztetéssel, hogy a törvény előtt is fejet hajtunk, de a jó ízlés se szenvedjen csorbát.

Ez a kis affér mégis kudarcként vonult be a lelkivilágomba, hiszen ezután már gyomorgörcsrel, szinte lopakodva vittem a gyermeket az óvodába, nehogy megint szemet szúrjon valakinek.

Ez a kisebbségi, sőt továbbmegyek: hitványsági érzés végigkísérte eddigi életemet. Mostanában már ritkábban tör rám, de régebben alig mertem kidugni az orrom az utcára, és akkor is inkább csak bujkáltam, mint egy priuszos.

2000 nyarán néhány nap alatt aztán végleg belefúrtam magam a fekete alagútba. Az újabb műtét után Professzor úr nyíltan felvilágosított, hogy ne kergessek hiú ábrándokat. Eddig tartott, ennyi volt. Pár hétig még észleltem a napon a világos foltokat, de aztán azok is belevestek a szürke ködbe. Nagyon érdekes, hogy a vakság kapcsán mindig feketeségről beszélünk, pedig én nem sötétet látok. Inkább valami vakító szürke fényszerű áll a látvány elé, néha rozsdavörös örvényekkel tarkítva. Eleinte nagyon zavart, de aztán megszoktam. Bár nem állítom, hogy beletörődtem volna állapotom megváltoztathatatlan voltába. Még ma is reménykedek, hogy ez csak egy átmeneti állapot. Pedig már 12 év telt el, de a remény hal meg utoljára. Igaz? Talán még engem is túlél egy pillanattal.

Így kerültem át a csökkentlátók kategóriájából a vakok közé. Ott álltam egy négy és fél éves gyerkőccel a teljes kétségbeesés és a küzdök, míg csak élek határán. Szinte naponta csúsztam át egyik lelkiállapotból a másikba. Tudtam, hogy ha gyermeket vállaltam, akkor felelősséggel tartozom érte, tehát a megváltozott körülmények ellenére is helyt kell állnom minden téren, de legfőképp: anyaként.

Azért volt ez életem legsarkalatosabb pontja, mert a vakok szövetségében tapasztaltam, hogy a házimunkák rehabilitálása csakis az alkalmazkodástól függ. Ez nem is okozott sok fejtörést. Csináltam, ahogy másoktól hallottam, illetve a saját és családom kreativitásával is fejlesztgettük a háziasszonyi szerepkör kifogástalan megvalósításához szükséges eszközöket, rutinokat. Így jöttem rá, hogy szélvédőmosó folyadékkal sokkal könnyebb csíkmentesre törölni az ablakot, vagy hogy az elektromos tea-, kávéfőző vagy vízforraló kevesebb veszélyt rejt, mint a nyílt láng használata.

A munkahelyemen ugyan néha kellemetlen helyzetbe kerültem, de azzal vigasztaltam magam, hogy az egészséges emberek is hibáznak a mindennapi teendőik során. A gyerekekkel kapcsolatban viszont nincs pardon. Nagyon érdekes ezt megfigyelni: ha véletlenül szájba vágod a gyereket, miközben a kabátodat húzod, akkor veszélyezteted a kiskorút. Nem elég a saját lelkiismeret-furdalásommal megküzdenem, még keresztre is feszítenek, pedig szerintem ez is előfordul a látókkal is. Meggyőződésem, hogy nálunk sem voltak gyakoribbak a balesetek, főleg az én hibámból, mint bárki másnál. de nem a mások rommá tiport élete felett szeretnék dicsőséget aratni. Sőt nem kell kitüntetni, hogy milyen remekül felneveltem a gyerekeket, csak hagyjanak békén, hagyjanak élni!

Miután az óvónők azt javasolták, hogy adjam intézetbe a kis Viktort, nehogy elkallódjon mellettem, az lett a jelmondatom, hogy nem a vakságot nehéz elviselni, hanem az előítéleteket.

Talán a helytelen, hamis megítélés szörnye a legkegyetlenebb, amellyel nem tudok leszámolni. Küzdünk szakadatlan, de mindig ő kerül fölé. Tudom, hogy Isten törvényeinek kell megfelelni és nem az embereknek, de olyan nehéz. Miért fáj annyira a negatív feltételezés?

Talán az egóm nem enged a szorításából? Fáj, hogy a legkitartóbb törekvéseim ellenére is még mindig ott tartok, hogy naponta bizonyítanom kell, hogy nemcsak egy élősködő púp vagyok a társadalom hátán, hanem érdekes és hasznos ember?

Volt egy barátnőm, akit nagyon szerettem, mert ő volt az egyetlen, aki nem a hátam mögött próbálta megfejteni, hogy látok-e vagy nem, és ha látok, akkor mennyit látok? Ő egyenesen megkérdezte, hogy ha nem látsz, hogy tudod kiönteni a bögrébe úgy a teát, hogy egy csepp sem megy mellé?

Ő volt az egyetlen, aki csukott szemmel felült a tandem kerékpárra a férjem mögé, és amikor egy kör után remegve szállt róla, átölelt és azt mondta: minden tiszteletem a tiéd, nagy túlélők vagytok.

Én pedig azt mondom, minden tiszteletem az övé, hogy ki merte próbálni... Látod, már megint nem a vakságomról beszélek, de csak ismételni tudnám magam az unalomig. Mert a vizualitás nélküli világgal nem volt egyébként bajom, nem jelentkezett a hiányérzet. Volt családom,

lakásom, munkahelyem, barátaim. Éltük a normálisnak titulált életet, amelyről mindenki álmodik, ami után az egészséges éppúgy vágyódik, mint a sérült. Kutyusaim segítettek a közlekedésben, Kerek volt a világ és boldogok voltunk Csak a társadalmi hozzáállás keserítette meg az életemet: Voltam én már az állam pénzén élőködő aljas senkiházi is, mert aki kötni és horgolni tud, az ki van zárva, hogy vak legyen. 12 évi vakság után lassan bele-törődök, hogy a viharfelhők jönnek és mennek, de felettük mindig kék az ég. Mindig vannak nehéz napok, váratlan helyzetek, családi ünnepek, ahol helyt kell állni, de igyekszem teljesíteni, amit elvárnak tőlem, játszani a mindig vidám, mosolygós, elégedett nőt, anyát, kereszt-szülőt. Azt kérdezed, miért játszom? Miért nem vállalom őszintén az érzéseimet? Elmondom azt is. Sok helyzet bizonyította, hogy az emberek csak a vidám, talpraesett túlélőre kíváncsiak. Mindenkinek megvan a maga baja, inkább kellemes időtöltésre vágnak, nem a mások lelkének gyógyítására. Neked is mondták már, hogy a fancsali képeddel és a nagy lelki válsággal tönkre teszed mások remek hangulatát? Vagy eszedbe sem jut azon keseregni, hogy mit láthatnál, ha nem így alakul az életed, mert számodra ez a természetes? Érezted már magad elfeledett könyvnek vagy szobornak, amikor ott felejtettek egy széken vagy a falhoz támasztva? Jó, lehet, hogy ezzel kicsit túllőttem a célon, de velem gyakran előfordul, hogy a biztonságom kedvéért félreállítanak a fal mellé, esetleg a sarokba. Ettől már csak az volt durvább, amikor egy ismerős felháborodva nekem szegezte, hogy nem vakulhat meg mindenki, hogy megértsen engem.

A munkahelyemen is megjártam, amikor vakságom első éveiben gyakran panaszkodtam életem nehézségeire. Végül már napokig nem nyitotta rám senki az ajtót. Mára már gyakorlatilag leszoktam a beszélgetésről. Maradt néhány ember, akikkel megosztom a gondolataimat, de inkább hallgatásba burkolózom. Bár néhány hónapja nagyon érdekes dolgot tapasztalok. Mióta felkerült az internetre életem legsarkalatosabb pontjait megörökítő novellám, rengeteg visszajelzést kapok. Szinte naponta állítanak meg idegen emberek, hogy elmondják, mennyire örülnek, hogy megismerhetik a családom tragikus, de csodálatos életét. Hát erre nehéz mit mondani. Talán nem megfelelő embereknek akartam kiönteni a szívem? Hogy is van ez: Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek... Már nem is vágyom rá, hogy mesélgessek magamról és a problémáimról. Kutyafuttában nincs is értelme belebonyolódni ebbe a különös világba. Inkább előkapom a beszélő laptopomat és leírom, ami velem történt, ami bennem lakik, ami én vagyok. Aztán ki-ki érdeklődésének, kíváncsiságának megfelelően olvashatja vagy ellapozhatja, ha megtalálja a világhálón. A született vakság és a megvakulás két nagyon különböző helyről induló, mégis egy irányban futó út. Remélem, ha már találkoztunk, barátságban járhatjuk végig, felemelve egymást, ha elbuknánk a ránk váró akadályokon.

Földre szállt angyal

„Lenni vagy nem lenni?” - már megint itt a nagy kérdés... Eltekintve attól az aprócska ténytől, hogy jelen esetben nem a saját, hanem mások élete felől kívánunk dönteni. Az meg hogy lehet? Csakis a gyermekvállalás kapcsán, természetesen.

Már régóta foglalkoztat engem is, hogy miért kevés a gyermek, miért hadakozik egyre több fiatal az anyaság ellen? Ha írásom hatására akár csak egyetlen egy baba születik, akkor már megérte elmondani a gondolataimat.

Kis gyerek kis gond, nagy gyerek nagy gond. A gyerekekkel csak a baj van: akaratos, beteg, lefoglalja az időmet, meghalni sincs időm, mióta megszületett, magamra egy perc sem jut stb. Közhelyek; elcsépeltek, visszataszítók. Legalábbis az én felfogásom szerint.

Kis gyerek öröm, nagy gyerek sokkal több öröm, hiszen az évek alatt csak gyűjteni lehet a csodálatos pillanatokat. A gyermek ajándék, mely beragyogja az életet, még a hétköznapiakat is.

Nem marad idő másra?

Ki akar mással foglalkozni, amikor a legboldogítóbb érzés áraszt el?

Akkor is ezt érzed, amikor egész éjszaka virrasztasz a lázas kicsi mellett?

Ez sem bosszant, szívesen mellette vagyok. Tudom, hogy vele jár. Csak nem fogok megfutamodni néhány álmatlan éjszaka miatt, amikor a mérleg másik serpenyőjében ennél milliószor több felhőtlen boldogság van?

Kérdések és válaszok. Sok kérdés és sok különböző válasz. Amikor terhes lettem... No, máris álljunk meg egy pillanatra: Már a kezdetek előtt tehernek nevezni egy pici életet, elég morbid dolog. Ha elhatározzuk, hogy teher és gond, örökös problémák, szervezés, kiadás, akkor tényleg kár belevágni az élet legfantasztikusabb vállalkozásába.

Kezdjük inkább így: Amikor megtudtam, hogy kisbabát várok... Hát nem sokkal jobban hangzik? Várni egy csodát, ajándékot, mely nem egy napra szól, hanem további életünk minden napjára tartogat valami örömteli meglepetést. Igen, kudarcot és szomorúságot is. Na és? Ilyen alapon már nekünk is kár volt megszületnünk, tanulnunk, dolgoznunk, párt, barátokat választanunk; hiszen a csalódás ott rejlik minden pillanatban. Miért nem jut eszünkbe, hogy nem akarok szerelmet, mert akkor minden időm az tölti ki és nem marad időm másra, főleg magamra.

Mint ahogy a pároddal együtt és külön is folyik az élet, a babával kapcsolatban sincs ez más-ként. Időbeosztás kérdése az egész. Az elején még talán kicsivel több elfoglaltságot jelent, mint ahogy energiánk lenne rá, de számomra ez sem jelentett gondot. Pedig akkor még tárcsás mosógéppel kellett kimosni a textil pelenkákat. Mégis volt idő alvásra, fürdésre, sőt főzésre is. Nem, nem. Nem ugrált körülöttem a család, hogy kivegye a kezemből a babát vagy a munkát. Az egész a tapasztalaton és a szervező készségen múlik. Tapasztalatot pedig csak gyakorlással lehet szerezni. Eleinte nehézkes, de napról napra könnyebb lesz. Aztán jön a bölcsi, ovi, iskola és azon kapod magad, hogy örülnél, ha picit több időt tölthetnétek egymással.

Könnyű neked, mert te optimista vagy...

Valóban ez lenne a megoldás? Elgondolkodtál már azon, mitől is vagyok optimista? Négy éves kora óta nem láttam a kisfiamat, azóta élek vakon. Ez elég ok az optimizmusra? No, de nem leszek cinikus, inkább mesélek. Figyelj!

Én nem kételkedek abban, hogy még mindig az a legfontosabb kérdés minden lány számára, hogy legyen vagy ne legyen baba, vagy több is legyen? Mi történik aztán? Módszeresen lebeszéljük magukat erről a gyönyörű tervről, és még a környezet is igenlően bólogat hozzá.

Mert kell a gyerek, de... és ebben a kis 'de' szócskában van a kutya elásva. Nagy kutyás lévén, nem szeretem a kutyákat elásva... Nézzünk csak a dolgok mélyére:

Szóval kell a gyerek, de majd ha kiéltük és kiszórakoztuk magunkat...

Nem értem a mondatot... A discoban félig részegen dühöngeni, drogozni, egyéjszakás kalandokba bonyolódni; hát ez a szórakozás? Mi másként szórakozunk és az egyáltalán nem zárja ki a gyermeket, sőt... Soha nem mondtunk le a szabadidős tevékenységekről, sem a vakságom miatt, sem a baba miatt. Lehet kirándulni, csónakázni, fürdőben tölteni a napot, állatkertet látogatni, sőt a múzeum, színház, koncert is belefér. Mindegyik foglalatosságnak jó hatása van gyermekre, felnőtte egyaránt. Sokkal fejlesztőbb, nevelőbb hatású programok, mint amit a babysitternek kinevezett televízió nyújt a kicsinek.

Majd ha megtalálom az igazit, akinek érdemes szülni...

Ebben látod, igazad van, megértelek. Csak azt furcsállom, hogy amikor komolyabbra fordulna egy kapcsolatod, akkor kimenekülsz belőle, hogy még nem szeretnéd feladni a függetlenségedet és még szórakozni, bulizni vágysz... Kell a tánc, a zene, a mókázás is... Mi is rendeztünk héthatárra szóló házibulikát, táncsal, társasjátékokkal, még tűzijáték is volt. Ittunk is, bár csak a jó ízlés határáig, hiszen nem azzal akartam példát mutatni az akkor hat éves fiainknak, hogy kiütve ölelgetem a WC csészéjét. Még tíz év után is gyakran emlegetjük azt a feledhetetlen házivatót. Ja, és nem volt útban a gyerek. Sem a miénk, sem a barátainké.

Majd ha megteremtjük az anyagi biztonságot...

Húúú... Szerinted lesz ilyen? Nézz körül, ez a gazdaság és politika arról szól, hogy mindig akarjál valamit. Küzdjél, gyűjtögessél, cseréld le, váltsd be, dobd ki, szerezd meg, mert ha nem, akkor igénytelen vagy. Elgondolkodtató...

Játsszunk most egy társasjátékot:

Csukd be a szemed, és képzelj el: Egy nagyon szép park közepén lévő kastélyban laksz. A bejáratnál gyönyörű autó vár menetre készen. A szobák ízlésed szerint a legfényűzőbb bútorokkal vannak berendezve. A műszaki cikkek a legújabb technikai megoldásokkal szolgálják kényelmedet. A konyhád maga a csoda. Minden modern és tüneményes. A kertben lehet medence, de ha jobban szeretnéd, lehet kicsi tó csónakkal, vagy akár nagyobb tó vitorlással. Legyen, ahogy szeretnéd... Most képzelj el, hogy ezt az álmvilágot soha többé nem látod. Nem tudod többé kinyitni a szemed, vagy ha igen, akkor sem láthatod a környezetet. Eltévész a számtalan szobában, keményen beléd rúgnak a bútorok. Végre mégis eljutsz a konyhába, de nem tudod beindítani a csodamasinákat, mert természetesen érintőkapcsolósak. Kimész az udvarra, végigsimítod az autód, és elszorul a szíved, hiszen már nem vezetheted. Még a medencében csak megmártózol, de ha a tavat választottad, biztosan nem mersz fürdésre gondolni, csónakázásra meg pláne nem. Most az jut eszedbe hatalmas keserűséggel, hogy de jó lenne, ha itt lenne valaki... valaki, aki segítene, aki vigyázna rád, akivel megoszthatnád a csodálatos mesevilágot, amelyet megálmodtál. Jó lenne, de nincs itt senki, társad csak a magány, hiszen ezt választottad. Mert előbb szórakozni akartál, anyagi biztonságot akartál, megkerested az igazit, de amikor megtalálhattad volna, inkább elrohantál...

Hála Istennek ez csak egy rémálom, most szerencséd volt, felébredtél. De megtörténhet... bármikor, bárkivel...

Ne tiltakozz, én is azt hittem, hogy velem nem történhet meg. Pedig nekem nem voltak ilyen nagyratörő vágyaim. Három hónap teljes vakság után felébredtem a rémálomból. Kaptam egy esélyt az életem megváltoztatására. Szerencsére észbe kaptam, és búfelejtő dorbézolás helyett inkább keresni kezdtem az igazit, hogy családot, gyönyörű, színes közös jövőt álmodjunk együtt.

Nem terem minden bokor alatt apának és anyának való társ? Érdekes, hogy mind a két nem a másikat okolja és kárhóztatja. Hm... Mielőtt nagy levegőt vennél, és egy szuszra belekezdenél a másik fél pocskondiázásába, nézz a tükörbe. Most még megteheted. Én is megtettem 17 évesen. No és mit láttam? Egy erős támaszt és egy vidám kis lurkót... Láthattam volna bulis éjszakákat, szórakozást, tombolást is, hiszen tudtam, hogy a fények birodalmán hamar átszaladok és aztán csak a fekete magány marad. Megráztam a fejem, nem kellene a képmutató „boldog” pillanatok, a mámoros éjszakák, az önző vágyak. Olyan álmokat kerestem, amelyek biztosságot, együttérzést, szeretetet tesznek kezembe, ha feljűk nyújtom, segítséget várva.

Mit gondolsz, ha 25 évesen, amikor véglegesen és visszafordíthatatlanul elvesztettem a látásomat, csak az átbulizott évek emléke marad, akkor mit választottam volna? Emlékszel? Egyedül a nagy kastélyban tévelyegve, vagy a tóparton rettegeve...

Nekem könnyű, mert optimista vagyok... Persze, nem volt nehéz annak maradnom, hiszen erősen tartott a szeretet, hogy mélybe ne zuhanjak. Szerencsém volt? Nem hiszek a sorsban és a véletlen szerencsékben. Ezt én akartam, én választottam.

Tudod hányan forgatták meg bennem a tört, hogy milyen feleség és anya leszek, ha kihunynak a fények? Hogy ilyet csak a felelőtlen bolondok csinálnak...

Most emelt fővel, büszkén nézek bárki szemébe, de főleg azokéba, akik felelőtlennek és bolondnak tartottak. Fekete világomban minden aranyban ragyog, bár külsőleg romosnak, talán még szánalmasnak is látszik, belülről hihetetlenül csodás, csillogó álmvilág. S a legszebb, hogy nincs szörnyű ébredés, mert az álom és a valóság már rég eggyé olvadt.

Mit érzett az a fiatal anya, amikor magához szorította kisfiát és tudta, úgy fog felnőni, hogy soha többé nem láthatja? Nem próbálom meg elmondani, erre nincsenek megfelelő szavak. Látod, mégis itt vagyok, mert a szeretet legyőzte a halált, a halál utáni vágyat. Így lett a kisfiam földre szállt angyal, akinek meg kellett születnie, hogy megmenthesse az életemet. Ma is leginkább érte érdemes élni, rakni egyik napot a másik után. Élni, küzdeni, példát mutatni, bizonyítani a jövő emberének, hogy az élet szép, és élni érdemes...

Szalagavató

Minden ember életében vannak fontos fordulópontok.

Édesanyaként gyermekem életének határkövei is mélyen érintenek: az első nap az iskolában, felvételi a zeneművészeti szakközépbe, ballagás és a gyorsan rohanó idő szárnyán elérkeztünk az érettségi évéhez. A szalagavató jelzi, hogy fel kell készülni valami nagy eseményre, egy sorsfordító dátumra.

2013 szeptemberétől készültünk a nagy eseményre. A debreceni Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Szakközépiskolában megadják a módját a nevezetes alkalmaknak. Az Aranybika Szálló báltermében, a szikrázó kristálycsillárok alatt avatják fel a végzős diákokat.

Számomra nagy dilemmát okozott a megfelelő öltözék, frizura megválasztása. Báلكirálynőt nem akartam játszani, de úgy gondolom, áldozni kell a jó ízlés oltárán, ha már az iskola is ilyen patinás épületben tartja évtizedek óta a szalagavatót. Még az ifjúság tanulás után táncpróbákra járt, én naponta változtattam elképzelésemet az illő megjelenésről. Ne legyen hivalkodó, de mindenképp ünnepélyes.

Nehéz ilyen öltözéket találni, ha környezetem ízlésvilágának tükre nincs összhangban. December hetedike előtt néhány nappal egy több részből szabott hosszú, fekete szoknya mellett döntöttem, melynek részeit csipke fogta össze és reményeim szerint lágy esése eltereli keringő közben a figyelmet a táncbéli hiányosságaimról. A kosztümkabát alá barackvirág színű karcsúsított felsőt vettem, melyet aranyhímzésű virágok díszítettek.

Hajamat francia kontyba tűztem, mely jobb oldalon a vállamra omlott az ismét divatos múlt századi szokás szerint. A fekete harisnya és a körömcipő nem bizonyult az évszakhoz illőnek, de szerencsére nem kellett sokat gyalogolni a metsző szélben a parkolótól a szálloda bejáratáig.

Férjemen szintén az alkalomhoz illő sötét szövetnadrág volt. Az ing és a nyakkendő harmonizált a mogyorószínű zakóval.

Torkomban dobogott a szívem, megint egy alkalom, amit ki kellene bírni sírás nélkül, hogy a festék, amit az arcomra tett a kozmetikus, el ne kenődjön.

Ragyogó mosollyal üdvözöltem az ismerősöket, de rabmadár lelkem szorongva gubbasztott sötét börtönében. Lassan lépdeltünk fel a széles márványlépcsőkön a bálterem felé. Imi rövid mondatokkal vázolta a lenyűgöző faragott oszlopokat, csillárokat, súlyosan földig omló drapériákat, középen a színpadot és előtte a hatalmas táncparkettet, a nézők számára felállított széksorokkal.

Viktor izgatottan jött elénk és néhány instrukcióval eligazított bennünket, hogy a műsor szempontjából hová lesz érdemes ülni. Mire megtaláltuk a megfelelő helyet, neki már mennie kellett, hogy az utolsó simításokat is megtegyék kezdés előtt.

Kedves hangú asszony érintette meg karomat. Köszönt, bemutatkozott. Viktor egyik osztálytársának anyukája. Meglepetésemre megkérdezte, elfoglalhatja-e a mellettem lévő széket? Ugyan családjával érkezett, mégis az én társaságomban kívánt maradni.

Ő is hosszasan mesélt a díszletről, az eseményekről, míg el nem kezdődött a bevonulás. Felsorakozott szép koreográfia szerint a két végzős osztály, miközben csodálatos dallamok érintették fülünket és mondhatom, szívünket is.

- Most jön Viktor, milyen csinos, fess fiatalember lett abból a kisfiúból! - súgta alkalmi narrátorom.

Remegő ajkakkal nyeltem vissza könnyeimet. Azt hiszem, sikerült rámosolyognom, legalábbis remélem, hogy nem grimasznak tűnt próbálkozásom.

A diákok felsorakoztak a színpadon, a zene elhalkult, megkezdődtek a köszöntő beszédek. Az igazgató úr búcsúbeszéde olyan humorosra sikerült, hogy néhány percig döbbsen bámultam rá, amiért elkergette emelkedett hangulatomat. A fiatalság nevetett, de én méltatlannak tartottam az ünnephez ezt a lezser stílust.

Szerencsére nem bonyolódott véget nem érő, erőltetett mondatokba, de azt sajnáltam, hogy nem sikerült megtalálnia az arany középutat.

Aztán név szerint szólították a végzősöket és feltűzték a szalagokat.

Kivonulás után némi szünet következett, mint később megtudtuk, át kellett öltözni a szereplőknek a műsorhoz. A zenekar tagjai fekete selyemingben és szövetnadrágban érkeztek a színpadra. Viktor hangszerével az első hegedűsök sorában ült a hozzánk legközelebb eső széken. Azt sem tudtam, merre pislogjak, mert hol Imi, hol a balomon ülő Katika értesített az eseményekről.

- Büszke lehetsz a fiadra, nagyon helyes fiatalember...

Ismét sűrű pislogás, némi mosoly, talán egy halk köszönöm. Fogalmam sincs miért tartotta fontosnak ez az asszony, hogy folyamatosan az én gyermekemet dicsérje, de a sajátjáról szót sem ejtett. Talán a látásom hiányát akarta így pótolni? Mindenesetre ekkor már olyan fájdalmat éreztem, hogy legszívesebben kirohantam volna a teremből, ha tehetem.

Felcsendült a muzsika és előtörtek könnyeim. Csak remélni tudtam, hogy nem keltek nagy feltűnést...

Vakságom átkát leginkább ilyen helyzetekben érzem. Úgy érzem magam, mintha testem magára hagyott bábu lenne, amit elvesztettek valahol a nagy forgatagban. Lelkem felemelkedett a zenével, túl az épület falain, hogy megfelelő távolságból túlélje az eseményeket.

Majd még két együttes következett, amit érzelemmentesen konstatáltam. A szimfonikus zene csodálatos ereje elvárásolt, de a magányos dob produkció és a gitár kvartett nem nyerte el tetszésemet. Ez idő alatt átöltöztek a táncosok. A lányok hófehér estélyit, a srácok szmokingot öltöttek.

Viktor és egy bájos ifjú hölgy vezették fel a párokat a parkettre. Időközben a zenekar ismét elfoglalta helyét a színpadon, természetesen a végzős diákok nélkül. Szárnyra kapott a dallam, a táncosok elé sietve összesimult és egybeforrt a hang, a mozdulat, a ritmus, a mosoly, a szempárok csillogása, a büszke szülők tapsa.

Valahol, közel hetven ifjú között, ott van a gyermekem, akit 18 éve először öleltem, aki mellettem nőtt fel, aki hozzám tartozott, akinek gondolatai, álmái, nevetése és könnye is az enyém volt. Most olyan távol van tőlem, hogy talán sosem érem el, őt már egy üde kislány karjai ringatják az én karjaim helyett.

Valaki folyamatosan beszélt hozzám, de nem jutottak el a szavak tudatomig. Tudtam, hogy ismét olyan hiányt és fájdalmat fogok átélni, mint korábban a keresztlányom diplomaosztóján, de ez az érzés felülmúlta elképzelésemet. Erre nem voltam felkészülve.

Égett a szemem, jéghideg kezeim remegve pihentek combomon.

Túl kell élni... - zakatolt a félmondat agyamban szüntelenül.

Mint minden, ez a szép keringő is véget ért egyszer, ordító némaságot hagyva maga után a bálteremben.

Mire felocsúdhattam volna, ismét zengeni kezdtek a húrok, sírt a hegedű, a brácsa és köréjük fonódott minden más hangszer. Ismerős hang ölelt át: Anyukám, felkérhetlek egy táncra? Ez a szál fehér rózsza köszönetem virága...

Némán fogtam meg fiam kesztyűbe bújtatott keskeny kezét. Kiléptünk a széksorok közül. A lány zene ringató dallama felszárította a fájdalom könnyeit.

Az iménti időtlen távolságból visszaérkezett a lelkünk egymáshoz. Úgy láttam őt, ahogy előtte nem. Ragyogó égszínkéék szeme mosolygott, miközben karjaival átölelt és hangjával simogatott. Szavakkal festette meg számomra a báli forgatagot, hogy örökre szívembe égjen, mintha láttam volna azon az estén.

Ön dönt: ázik vagy mehet...

Nyirkos, hűvös szeptemberi reggel volt. Ráadásul hétfő. Minden iskolás és dolgozó ember réme. Az a bizonyos hétfő, amikor érzed már előre, hogy sok jót nem várhatsz ettől a naptól.

Nekem azért nem lehetett okom panaszra. Vakvezető kutyámnak szabadnapot rendeltem, és férjem fuvarozott munkahelyemre. Mióta kötetlen munkaidőben dolgozik, ezt is megtehetjük. Nem volt ám ez mindig így. Sok évig csúszós, dermesztő téli reggeleken is hűséges, négylábú kíséreléssel jártam dolgozni. Most azonban mindketten örülünk a kényeztetésnek. Kutyusom közel a tizenkettedik születésnapjához, igazán megérdemli a váratlan pihenőnapokat és én is élvezem, hogy nem fáradok el, mielőtt még elkezdődne a nap.

Az autóban ülve elméltünk az időjárásról és a forgalomról. Férjem egyre ingerültebben válaszolt. Ezért inkább csendben maradtam. Tudtam, hogy nem rám haragszik, ezért hagytam koncentrálni, nem terheltem a figyelmét a locsogással.

- Rettenetes ez az idő, mindenki figyelmetlenül rohan. Nézd, hát ez is átszalad előttem! - mondja és megpöccinti a dudát.

- Meddig álljak még itt, nekem is van dolgom, én is időre megyek - folytatja a következő kereszteződésnél. Nem szólok, csak bámulok ki a szélvédőn, az elképzelt ázós-fázós utcára.

- Hol vannak ilyenkor a rendőrök, ez sem néz szét, csak megy, mint a fuvaros ló!

Nincs messze a munkahelyem, de most óráknak tűnik az a 10 perc, amíg oda jutunk. A következő kereszteződésnél ismét hirtelen fék, megállunk. A templomtoronyban elkongatja az óra a nyolcat. Elkéstem. Férjem idegesen dobol a kormányon, amíg nem indulunk.

- Miért nem csinálnak ide egy körforgalmat, nem lehet ebben a városban közlekedni - morgolódik még mindig.

- Ne mérgelődj, legközelebb korábban indulunk, ha esik. Akkor még nincs is tumultus, meg nem is idegesíti az embert a mutatók gyors lépte az óra számlapján.

- Induljak el fél órával korábban, csak azért, mert mindenki fejtellenül rohan az utolsó percben, mint a mérgezett egér? - méltatlankodik párom, miközben parkolót keres.

- Az is lehet egy megoldás, meg ez is, hogy felbosszantod magad és csapnivaló lesz tőle az egész napod. Tudod, én sokszor állok a másik oldalon is, amikor nem kényelmesen ülök az autóban, hanem azok a zebránál, arra várva, hogy átengedjenek - mondom neki csendes nyugalommal, miközben bekísér a telefonközpontba.

- Emlékszel még arra a nagy nyári záporra, amikor csurom vizesen mentünk haza Apaccsal? Ott álltunk a kereszteződésben bőrig ázva és nemhogy nem engedett át a kamionos, de még jól le is fröcskölt, amikor elhajtott előttünk. Nem is tudom, hogy az esőcseppek peregtek e jobban az arcomon, vagy a könnyeim? A cipőmből ki kellett önteni a vizet a teraszon, mielőtt bementem a lakásba és aztán a kádban vettem le a csöpögő ruháimat, majd meleg fürdőt vettem, hogy ne kapjak tüdőgyulladást.

- Emlékszem - mondja a férjem, s mintha hangjából elpárolgott volna a felháborodás.

- Akkor nem volt ilyen szerencsém. Bár még mindig jobb hazafelé elázni, amikor van lehetőség rendbe szedni magad, de vizes gönccben ülni egész nap a munkahelyen vagy az iskolában... Brrrr. Vidéken voltál, vagy rossz volt az autók? - kérdeztem, de erre már egyikőnk sem emlékezett.

Nem is beszélünk erről a dologról többet. Gyorsan kergették a napok egymást, talán több hét is eltelt a következő borongós, viharos napig.

Vásárolni mentünk, nevetve töröltem le az orrom hegyén ücsörgő vízcseppet a bolt ajtajában. Bent nem volt tömeg, ilyenkor nem kel útra, akinek nincs fontos dolga.

- Nicsak, egy ismerős! - üdvözlí férjem a bosszankodó autószerelőt.

- Fene enné ezt az időt, mindenki meg van kergülve. Majdnem elütöttem egy figyelmetlen kamaszt. Esőkabátban nem is hall, de szét se néz, megy, mint a birka.

Ajaj, gondolom magamban, ha a teremtés koronái rázendítenek a régi nótára itt a bolt közepén, akkor én bebújok a polc alá. Merengésemet férjem hangja szakította félbe:

- Ne mérgeoldj barátom.

- Ne mondd, hogy téged nem dühít! - reccsen rá a magas férfi

- Dehogynem, régebben nagyon is kiakadtam az ilyesmin, de nemrég átgondoltam a dolgot. Mi nem ázunk az autóban, viszont nincs mindenkinek módja és lehetősége, hogy megússza a kéretlen zuhanyozást. Egy idő óta inkább elindulok korábban és lassabban megyek, figyelek főleg a kismamákra, nagymamákra, gyerekekre és persze mindenki másra is, aki kénytelen gyalogolni vagy kerékpározni ebben a cudar időben. Igaz szívem? - kérdezi kislíú s kaján-sággal a hangjában és puszít nyom az arcomra.

- Hát van benne valami - morogja az autószerelő búcsúzás közben.

Kijövünk a boltból, az eső, ha lehet, még jobban szakad. Kézen fogva futunk az autónkhoz, behuppanunk az ülésre.

- Most igazán megleptél, nagyon büszke vagyok rád - mondom a páromnak

- Jó tanítótól mindig lehet okosakat tanulni - válaszolja, s lassan kigördülünk az ABC parkolójából.

Tandíj

Remegő kézzel kapaszkodok fehér botom biztonságába, tétova léptekkel. Kíséröm a rehabilitációs csoport mozgástrénerre. Lassan haladunk, valami mindig megállít, magyarázatra szorul. Finom mozdulattal figyelmeztet, mielőtt nekicsapódnék a magas akadálnak. Mosolygok, de agyamban tűzhányóként fortyog a belém szorult kétségbeesés. A forró nap után eljön az este hűsítő nyugalma. Fekszem az ágyon, de nem jön szememre álom. Kutyáimra gondolok, akik átlépték velem a vakság akadályait. Nagyon hamar, még a teljes sötétség beállta előtt kaptam meg első vakvezető kutyámat; Daisyt. A szép németjuhász szuka magabiztos, határozott felépésével bizonyította számomra, hogy bátran rábízhatom a közlekedés szerteágazó gondjainak megoldását. Parányi csőlátásommal még tapasztaltam néhány elsuhanó akadályt, emberekre hasonlító foltokat. Ezáltal, amikor végérvényesen és teljes mértékben elvesztettem látásomat, kétségem sem maradt afelől, hogy kutyám felelőssége teljes tudatában vigyázza lépteimet. Amikor megtudtam, hogy hűséges társam daganatos beteg, megigényeltem új segítőmet. Daisy állapota nem romlott olyan gyorsan, hogy ne tudtunk volna együtt járni az újonc megérkezéséig. 2001 nyarán aztán kézhez vettem az értesítést: Apacs, a hatalmas ivartalanított belgajuhász kan eleped, hogy végre valakit elbűvölhessen. Még akkor sem fogtam gyanút, amikor megtudtam, hogy az ifjú titán már megpróbált gazdira találni egy férfinél, de nem volt felhőtlen a kapcsolatuk, így visszakerült az iskolára. Első látásra szerelem volt. Apacs úgy ugrott az ölembe negyven kilónyi szeretetével, hogy teljesen lehengetelt a szó legszorosabb és átvitt értelmében. Mindkét kutyusom rendkívül jól vezetett. Lelkiismeretesen odafigyeltek mindenre, ami veszélyt jelenthetett számomra. Közel húsz év alatt egyetlen karcolás nélkül úsztam meg minden helyváltoztatást. Viszont a magatartásuk elképesztő volt. Daisy az örök vadász, hamarosan a kutyafuttatók réme lett. Nemcsak pockokra, nyulakra, macskákra vadászott rendületlen lelkesedéssel, de ebtsársait sem tisztelte. Mindenkit zsákmányállatnak tekintett, beleértve a nálánál kétszer nagyobb fajtatársakat is. A kutyás társadalom jeles képviselői menekülőre fogták, ha megjelentünk kedvenc szabadidős tevékenységünknek hódolva. Más, ettől kellemetlenebb hobbjaja is volt a hölgynek. Minden tiltás és fegyelmezés ellenére fondorlatosabbnál fondorlatosabb módon fosztotta ki a szemetes kukákat. Ezek után örömmel konstatáltam, hogy Apacs hiúsága és méltósága tudatában nem hódol ilyen alantas tevékenységeknek. Ennek ellenére ő is gondoskodott róla, hogy legyen miért szégyenkezni. Munkahelyemről, udvarunkból David Copperfieldet megszegényítő ügyességgel, szabadult el, hogy unalmas óráit a kanokra oly jellemző módon, a facér kutyalányok kegyeit keresve töltse. Az egész város ismerte a kalandor urat, annyiszor keresték, hogy vigaszomra legyenek, amikor kétségbeesve kutattam a szőkevény után. Nem csoda hát, hogy amikor ismét búcsúzásra került sor, hallani sem akartam következő négy lábú sofőrről. Rágódtam éjjel és nappal, átgondoltam százszor és ezerszer; a végeredmény mégis mindig ugyanaz maradt: A biztonságos közlekedés ellenére sem kívánom tönkretenni idegrendszerem nevetlen segítőim rögeszmés bogaraival. Inkább az elemi rehabilitációs csoport közlekedés órái mellett döntöttem és 12 évi teljes vakság után először kezembe vettem a fehér botot. Eleinte nagy optimizmussal és lelkesedéssel vettem bele magam az új feladatba. Menni fog ez, csak gyakorlás kérdése. Ment is a közlekedés, amíg bájos trénerem, majd később otthon férjem kísért pár lépés távolságból és az utolsó előtti pillanatban megmentettek a balesettől. Aztán az élet úgy hozta, hogy bizonyítanom kellett. Egyedül indultam munkahelyemre, majd haza. Remek, megy ez nekem, gondoltam magabiztosan. Egyre bátrabban lépdeltem az utcákon, még meg nem látogattam a rendelőintézet virágoskertjét, minek okán napokig alig bírtam mozogni. Néhány nappal később pedig egy jeges folton csúsztam el. Elpárolgott minden bátorságom. Kutyáim mellett sok év alatt egyszer sem fordult elő ilyen eset. Szerencsére nem történt nagyobb bajom, de lehet belépőt váltottam a baleseti osztályra? Aztán leesett az első hó, kétségbeesve tapogattam az utat, de hiába. Hol az út és hol a járda, hol a fű és hol az árok? Minden fagyos hullám és göröngy...

Ismét álmatlanul feküdtem ágyamon, mint nyáron, ugyanazokkal a gondolatokkal. Egy nedves női bőkte meg kézfejem, jelezve, hogy mellettem áll, készen az indulásra. Selymes, puha szőr simult lábamhoz minden lépésnél, vagy határozottan megállásra késztetett a magabiztos öntudat. Nem tudni miért, néha kacskaringózva haladtunk a járdán, talán embereket, tócsákat vagy más akadályokat kerülgetve; de a végeredmény mindig a biztonságos célba érés volt...

Minden dühöm és lázadásom egyszeriben elpárolgott, amit kutyáimmal szemben éreztem. A közös évekről lekopott a csalódás és a harag. Bárcsak itt lennének, bosszantanának mára már jelentéktelennek tűnő kihágásaikkal.

Reggel világos elhatározással ébredtem: Kutyára van szükségem. Beadtam az igénylésemet egy szőrös kísérőre. Megfizettem a tandíjat. Lehet, túl hamar feladtam a kísérletezést, hogy saját érzékszerveimre támaszkodva álljak meg két lábamon a közlekedésben, mint ahogy az élet többi területén is. Nagyon sok sorstársamnak megbízható és erős támasza a fehérbot. Egyszerűbbnek, célszerűbbnek tartják, mint az állattal járó felelősséget és időigényes törődést.

Nekem nem sikerült teljes mértékben segítőttemé tenni a botot. Félresiklott közös kalandjainkért azonban hálás vagyok, mert általuk döböntem rá hűséges sofőrjeim értékére.

Ma már tudom; vakvezetőink nem GPS-sel felszerelt robotok, akikkel elfelejtethetem ösztöneiket, kutya mivoltukat. Ma már biztosan érzem, hogy soha egyetlen ember sem fog minden pillanatban olyan hűséges odaadással, lelkesedéssel a rendelkezésemre állni, mint ezek a nagyszerű állatok, akik egyetlen szemrehányó vagy vádló pillantás nélkül, feltétel nélküli szeretettel még az önállóság illúzióját is megteremtik számunkra. Kedvesen csóváló segítőink cserébe csak egy kis szabadságot, némi kutyalétet kérnek, hogy kiengedjék a feszültséget, ellazulhassanak kedvenc szórakozásukban, ahogy mi is tesszük a jól végzett munka után. Ez persze csak a dolog praktikus része. Akkor még szó sem esett a barátságról, játékkal eltöltött órákról, közös túrákról és úszásokról, és azokról a meghitt pillanatokról, amikor egy érintésük elhiteti velünk, hogy minden hibánk és fogyatékoságunk ellenére létezik valaki, aki csak értünk él, akinek mi vagyunk a világ közepe...

Bogi

2014. március elseje, szombat. Iszonyatos szél fúj, csontig hatoló hideg van. A vasútállomás peronján várjuk a Debrecen felől befutó vonatot. Vidám labrador ugrik le a szerelvény lépcsőjéről, rugalmas léptekkel közeledik felénk, majd bemutatja a nyakba ugrós, tappancsolós, össze-vissza nyalogatós üdvözlést. A kiképző jó modorra inti, de Bogi nem bírja féken tartani irántunk érzett örömét, így férjemet is hasonlóképpen körberajongja.

Rövid ideig beszélgetünk, egyeztetjük a már előre eltervezett dolgokat. Kezembe kerül a póráz, néhány felszerelés, iratok, pár napra való táp. Elköszönünk, majd András felszáll az ellenvonatra, mi pedig autóba ülve haza indulunk. Bogi békésen összegömbölyödik az anyósülés előtti gumiszőnyegen, és a rövid út alatt is hangos horkolással jelzi elégedettségét. Ez egyébként nála azóta is általános, amint megmozdul a jármű, a kis fekete lemegy alfába és önfeltöltő üzemmódba kapcsol, hogy utána teljes energiával vethesse bele magát munkába, játékba egyaránt.

Új időszak kezdődik életünkben. Ha valami nagy gubanc nem történik, akkor most már egy család leszünk.

Természetesen Bogi hozzánk költözését több személyes találkozás, sok közös gyakorlás előzte meg. Meg kellett tanulnunk egymás nyelvén szólni és érteni. A másfél éves, fekete, labrador szukának meg kellett értenie, hogy amit András mellett megtanult, az nem vidám játék, hanem felelősségteljes munka. Én nem tudom, vagy legalábbis sokkal nehezebben tudom korrigálni a nem megfelelő döntéseit, mint kiképzője. Nekem pedig meg kellett tanulnom négylábú vezetőm jelzéseit. Igaz, ő már a harmadik vakvezető kutyám, de ahogy minden ember, így minden állat is egyéniség, egyedi jelzéseket használ. Elviekben elmondhatom, hogy az elmúlt hónapok alatt sikerült összeszoknunk. Gyakorlatilag, akár egy házasságban, életünk végéig tanuljuk, csiszoljuk, formáljuk egymást, tökéletesítgetjük az összhangot, hogy minél kiegyensúlyozottabb legyen a kapcsolatunk.

Bogi első pillanattól fogva jól beilleszkedett a családukba. Lelkesen dolgozott és önfeledten vetette bele magát a szabadidős tevékenységekbe. Mi kicsit nehezen szoktuk meg a kimért juhászutyák után őlabradorságának néha túlságosan közvetlen stílusát, de idővel ő is nyugodtabb lett és mi is jobban toleráltuk vehemenciáját, amellyel szeretetéről biztosította a család minden tagját.

Be kell vallanom, kölyöknevelés terén sokat tanultam a négy éves Zinától, aki nyolc hetes kora óta ragyogja be mindennapjainkat. Ha Bogi túllőtt a célon, Zina rideg távolságtartással büntette. Ezt a kimondatlan tanácsot én is átvettem és gyakran alkalmazom, amikor a kis boxos megfélemedezik a kutya-etiketről és ölbe mászós, nyakba ugrálós, orrba nyalós bravúroskodással tüntet ki nem csak otthon, de a munkahelyemen is. Szerintem a labradoroknak külön filozófiájuk van az élet nagy kérdéseiről. Nem győzöm csodálni a munkába vetett kitartásukat, szorgalmukat, figyelmességüket, a szabadidő eltöltésében pedig a totális önfeledtségüket. Bogit a vakvezető hám segítségével tudom átkapcsolni egyik funkcióból a másikba. Elképesztő, hogy lesz egyetlen másodperc alatt a fűben hempergő, labdázó, bohóckodó szertelen kölyökből komoly, odaadó, felelősségteljes sofőr.

Majd ugyanilyen gyorsan változik vissza a nap végén felszabadultan birkózó, pillangót vagy gyíkokat kergető vidám ifjonccá.

Nehéz, szinte lehetetlen néhány kurta mondatban összefoglalni az elmúlt év eseményeit. Hogyan váltak az első bizonytalan közös léptek egyre bátrabb, határozottabb, magabiztosabb, közlekedéssé. Hogyan változott át az első gyomorgörcsös szabadon engedés, rutinos egészségügyi sétává, hiszen kétségem sincs afelől, hogy Bogi hívásomra visszatér hozzám. Hogy alakult ki köztünk az a bizalom, hogy már szakadó esőben sem fojtogat a félelem, hiszen a

dzseki kapucnijától tompult hallásommal is biztonságban érzem magam okos segítőtársam mellett.

Valószínűleg több száz oldalt is meg lehetne tölteni a vidám vagy éppen tanulságos történetekkel, és persze több fejezetben lehetne sorolni a kényelmetlen helyzeteket, amikor az előítéletek és az elutasítások megkeserítették mindennapjainkat.

Mivel sokat írtam már kutyáim ügyességéről, fantasztikus logikai érzékükről és a problémákról is, most csak két olyan történetet mesélek el, amelyek nem tartoznak szorosan a vakvezetéshez.

A sokrétű és szigorú vizsgának nem követelménye az apportírozás, melyben a labradorok verhetetlenek. Nem tanítják a kiképzés során segítőtársainkat a leejtett tárgyak felvételére és átadására. Viszont magunk is könnyen, játékos formában rávehetjük őket, hogy az ösztönösen felkapkodott és hordozott dolgokat vonakodás nélkül, önként odaadják.

Eleinte csak játéknak indult, labdákat, fadarabokat, sodrott kötelet dobtam el, majd hozattam vissza a kis boxosommal. - Ezt a becenevet egyébként férjemtől kaptam, mert csillogó fekete színe valóban olyan, mintha kifényesítették volna.

Ez az apportírozás jó lehetőség a szabadidő játékos, mégis hasznos eltöltésére. Biztosítja a mozgást, a feszültség levezetését, gyakorolhatjuk vele a behívást, a kérések teljesítését, amelyek szorosabbá fűzik a kapcsolatunkat. Boginál e készség fejlesztésével azonban először azt értem el, hogy minden földre pottyant tárgyat felvett és odaadott. Ennek meg az lett a következménye, hogy gyorsan kellett cselekednem, ha gyógyszer, telefon vagy olyan dolog esett ki a kezemből, ami veszélyeztethette kutyám vagy az én idegrendszerem egészségét. Rádöbbenem, hogy meg kell tanítanom neki azt is, hogy csak kérésre adja fel a tárgyakat, amennyiben nem hangzik el a parancsszó, hagyja figyelmen kívül a gravitáció vonzásába került dolgokat. A helytelenítések és jutalomfalatok hatására, Bogi gyorsan megértette a feladat lényegét. Egyetlen dologgal nem boldogultam, a kulcsokat nem akarta a szájába venni. Míg barátnőm labradorja vígan hordta vissza a kulcsosomókat, az én kis Bogaram csak mancsával piszkálta, orrával bökdöste, de nem vette fel a fémtárgyakat. Sebaj, azzal cseleztem ki, hogy apró gumi és műanyag kulcstartókat tettem a lakás és a munkahelyi kulcsosomóimra is. Ezzel elértem, hogy Bogi lelkesen adta vissza azokat is.

Egyik alkalommal azonban az esés következtében leszakadt a kis dísz, és Bogi ismételen magára maradt a hideg fémek taszító érzésével.

- Bogi, kérem a kulcsomat! - próbálkoztam többször is, de hiába, nem volt hajlandó szájába venni és visszaadni.

Pedig a sűrűn szitáló esőben kezdett kínossá válni a helyzet, hogy nem jutunk be a lakásba, ha nem találom meg a járdán koppanó, de valószínűleg a fűbe csúszott lakáskulcsomat.

- Hozd ide, Bogi! Kérem - mutattam a vélt irányba és tenyeremet a kis labi elé tartottam.

Hallottam, ahogy Bogi az orrát nyalogatja, ez a zavarodottság jele, amikor valamit nagyon szeretne megoldani, de nem tudja, miként tegye azt. Unsolásomra aztán kiötlött valamit. Mancsával addig pofozta a kulcsosomót, míg a cipőm orrához lökte. Orrával mutatta, majd felnézett rám és ismét a cipőm orrához bökött. Lehajoltam és felvettem a kulcsokat. Alaposan megdicsértem a kreatív kis segítőt, hiszen végül is meglett a kulcsom, és most ez volt a legfontosabb, még akkor is, ha ezt nem az általam elképzelt módon teljesítette.

Másik kedves történetem, amikor munkába indultam, és a bejárati ajtó előtt az üvegezett verandán elrepült a gomb a blúzomról. Ez volt a második éles helyzet, amikor nem játékból, nem szándékosan dobtam el valami tárgyat, hanem az élet hozott egy szituációt, amely többszörösen is feladta a leckét a kis labradornak. Eddig csak olyan tárgyakat kellett felvennie, amiket úgy „veszítettem el”, hogy előtte felhívtam rá a figyelmét és látta, hová estek. Most

épp háttal állt, talán csak az alig hallható hangra fordította el a fejét, ha egyáltalán felkeltette az érdeklődését a járólapon pattanó pici műanyag gomb. Megnéztem a Braille órám, és mivel korán volt még, úgy gondoltam, megér egy próbát a gomb megkeresése:

- Bogi, keresd! Kérem a gombot! - mondtam, és mint mindig, a hang irányába mutattam, ahol véleményem szerint lennie kellett a gombnak.

A keresd szót ismeri a kis fekete, így orrával porszívózni kezdett. A gomb szót még nem hallotta tőlem. Nem hiszem, hogy megjegyzné ezeket a ritkán hallott szavakat, mégis azt gondoltam, hátha annyit megért, hogy most nem egy szokásos tárgyat keresek, mint a jól ismert labda, karika, kötél vagy éppen kulcs, hanem valami szokatlant.

Jutalomfalatot vettem elő a zsebemből, ez ösztönzőleg szokott hatni rá. Odajött, megszagolta a kezemet.

- Kérem a gombot! - ismételtem inkább kérlelő, mint parancsoló hangnemben és elé tartottam a tenyeremet. Legnagyobb meglepetésemre, beleköpte az aprócska gombot. Nem hallottam, hogy felvette, semmi nem utalt arra, hogy megtalálta, vagy hogy van valami a szájában, hiszen a pici korong tényleg elveszett a hatalmas nyelven. Tudtam, hogy egy ilyen kis műanyag karika nem okozna gondot, ha véletlenül lenyelné, feltehetően távozna a kimeneti nyíláson, mindenesetre örömmel konstatáltam, hogy meglett a kis ékszergomb, amit nem tudtam volna pótolni, ha nem találja meg Bogi.

Két évtizedig nem is gondoltam arra, milyen nagy segítséget jelent, ha nem nekem kell megkeresnem a földre esett dolgaimat, de most igazán hálás vagyok a labrador ezen tulajdonságáért. Se szeri, se száma az ehhez fogható aranyos történeteknek. Hányszor segített a kis feketeségem, amikor leejtett kesztyűt, fésűt, hajcsatot, kupakot, aláíró keretet és még ki tudja mi mindent kerestem.

Amíg Zina csak azokat a tárgyakat veszi fel, amiket látott lepottyanni, Bogi hajlandó keresni és felajánlani a földön talált dolgokat. Az első időkben gyakran előfordult, hogy az összes játékát a kezembe rakta, mire végre felfigyelt a földön lévő összecsucott esernyőre, kulcs-csomóra.

Nem akarom úgy beállítani segítőtársamat, mint a filmekből ismert „tökéletes” négy lábú sztárokat. A mi életünkben nincsenek többször újravett jelenetek, összevágott filmkockák. Megdöbbenő, amikor embertársaim valami apró bakit látva, kételkednek kutyáink munkájának fontosságában, eredményességében. Ilyenkor nem gondolnak bele, hogy nekünk is vannak rossz napjaink, mi is gyakorta hibázunk. Ennek tükrében milyen fantasztikus az a teljesítmény, amit ezek az okos és hűséges kutyák tesznek meg értünk, biztonságunk érdekében minden nap.

Az elmúlt év mérlege a néhány keserű tapasztalat mellett, hogy nemcsak lelkes vakvezető, vidám mókamester, de igazi társ is egy ilyen kutyus, akinek jelleme és életvidámsága feledtetni tudja a csalódásokat és a nehéz perceket!

Más szemmel

Négykor, amikor végzek a munkahelyemen, mindig csúcsforgalomban igyekszünk haza vakvezető kutyusommal. Ma sem volt ez másképp. Főleg pénteken rohan mindenki, gondolom bevásárolni, vagy egy hajtós hét után kipihenni a fáradalmaikat.

Bogi is észlelhetően siet hazafelé, hogy végre lekerüljön róla a hám, a felelősség, és gondtalan játékba kezdhessen négylábú barátnőjével, Zinával.

Átjárók, zebrák, jobbra és balra kanyarodások után, embereket, kerékpárokat, babakocsikat, szaladgáló kisgyermekeket kerülgetve fordulunk be az utcánkba. Itt mindig visszafogom a vehemens kis sofőrömet, mert a szociális otthonnál gyakran találkozunk bottal, járókerettel tipegő idős emberekkel. Csöndes beszédre leszek figyelmes, lassítom lépteimet, Bogi alkalmazkodik hozzám. Érzem, hogy figyel, jobbról próbál kerülni valamit, majd megtorpan, instrukciót vár. Sajnos ismerem már jól, hogy képes megállni egy kis simogatásért, vagy öntudatosan néz az előtte állóra, szemeivel kérdezve: - Na, mi lenne, ha kikerülnél?

- Bogi, tovább előre!- mondom határozottan.

Nem szeretem, ha kényelmeskedik, és mással oldatja meg a feladatot. Nem, mintha legtöbbször nem értenék vele egyet, hiszen sokkal könnyebb egy látó embernek ellépni előlünk, mint egy kis labradornak navigálnia úgy nem látó gazdiját, hogy mindenki kényelmesen elférjen a sokszor keskeny és rossz minőségű járdákon. Ez többnyire babakocsit toló anyukákkal szokott kényelmetlenné válni, hiszen érthető módon, nem szeretné letolni a kocsit a fűbe, esetleg sárba. Nem beszélve a vízelvezető csatornákról vagy árkokról, amik a legtöbb utcában fellelhetőek, akár csak a rossz kerítések, vagy ha jók, akkor kiér mögülnk a sövény vagy valami más növény, esetleg a ház falából áll ki a konvektor rács, belemezelt ablakpárkány, ami sérülést is okozhat. Ezért rossz, hogy keskeny a járda, ami rendszerint közepén fel van bontva, majd egyenetlenül visszaaszfaltozva. Ezt szegélyezi a csatorna vagy a füves árok, esetleg sövény, fák, bokrok, mert ugye valami zöld mégiscsak kell, és már futhatnak is az autók a kövesúton. A járdák szélessége a legtöbb helyen az egy métert sem éri el. Azért, ha itt szembekerül egy babakocsi meg egy kisededhez képest hatalmas fekete kutya egy vak gazdival... Nos, a találkozás végkifejletének csak az intelligencia, vagy annak hiánya szabhat határt. Ha tudom, hogy akadálymentes a terep, akkor általában önszántamból lehúzódom, pláne, ha meghallom a szembejövő forgalmat. Ha a szülő szúr ki hamarabb minket, akkor ő áll le egy kapubejárónál vagy valami szélesebb helyen és előzékenyen utunkra enged. Ez eddig teljesen korrekt. A baj ott kezdődik, ha olyan szűkületnél találkozunk össze, ahol szinte lehetetlen félrehúzódnia utat engedni.

Bogi, mint bájos, játékos és főként közvetlen és barátságos vakvezető kutya, egészen biztosan bemutatkozna a fejmagasságában lévő gyermeknek. Ha a baba vigyorog, akkor örömködünk egy kicsit anyukával, majd megpróbálunk féloldalasan, pocit behúzva elslisszanni egymás mellett. Nagy örömmre egyre inkább ez az általános, hogy az emberek felismerik a segítő kutyákat és barátságosan vagy kimért udvariassággal igyekeznek megoldani a találkozásokat.

Van azért ellenpélda is. Amikor ingerülten megkérdezik, hogy miért pont most és itt kell sétáltatnom a kutyámat a csúcsforgalomban?

Erre én megpróbálom a kedélyállapotomat legjobban titkolva, nyugodt hangon közölni, hogy nem sétálunk, dolgozni megyünk, vagy épp voltunk. Erre még sosem jött válasz, bár kétségem sincs afelől, hogy hitetlenkedve fogadják eme megnyilvánulásomat.

Több évtizedes kutyás közlekedésem során egyetlen egyszer fordult elő, hogy az anyuka sikoltozva sarkon fordult és a legközelebbi lehetőségnél átszaladt az úton a túloldalra. Nagyon rossz érzés volt.

Mindig kényelmetlenül érzem magam, ha bájos négy lábú riadalmat kelt. Talán, akik félnek a nagytestű ebektől nem tudják mérlegelni, hogy segítőtárs nem lehet egy agresszív, támadó hajlamú állatból.

Na, de jól eltértem az eredeti mondandómtól, bár azt hiszem, a történet megértéséhez mégis csak vázolnom kellett a helyi járdaviszonyokat.

Bogi megemberelte magát... akarom mondani: összeszedte a kis fejéből a tanultakat és balról próbálta kerülni az akadályt, noha ehhez már le kellett lépnie a járdáról.

Jellegzetes csoszogást és bot vagy járókeret koppanását hallottam. Ezek szerint nem tévedtem, ma is találkoztunk a kellemes időjárást kihasználó, sétálgató idős emberrel.

- Várjon kedves, elengedem - mondta a bácsi.

- Tessék csak maradni, majd a kutya kikerüli - vágott közbe egy fiatal, de legalábbis fiatalos női hang a fal mellől.

Fejemben kirajzolódott a kép: Az épület falánál egy nő állt, vele szemben a bácsika; beszélgettek. Megérkeztünk Bogival, aki került volna jobbról, de az asszony rendíthetetlen nyugalommal állt és hallgatta a beszélgetőtársát. Balról, a bácsi mögött már nem volt annyi hely, hogy Bogi nyugodt lelkiismerettel választhatta volna a kerülést azon az oldalon. Tehát megállt és nézett az emberekre, megoldást várva. Unsolásomra azonban lelépett a járdáról és kikerülte őket. Szerencsére épp nem volt csatorna vagy más bokatoró akadály, sőt. Tudomásom szerint a szemben lévő iskolához tartozó parkoló van ezen a szakaszon a járda mellett, ahol épp nem várakozott egy négykerekű sem.

A női hang nevetgélve méltatta az „ügyes kutyust”.

A bácsi mégiscsak arrébb lépkedett, legalábbis erre következtettem a megváltozott hangirányból.

A lakásunkig tartó rövid szakaszon végigfutott néhány gondolat a fejemben.

Először is, hogy nem szeretnék mélyre menő következtetéseket levonni, mert nem látok, tehát nem tudom teljes biztonsággal felmérni a helyzetet. Nem tudhatom, hogy mi okból nem lépett el előlünk, ez a nő. Ha nyomós oka volt rá, akkor ezer bocsánat. Ha viszont könnyedén megtehetné volna, akkor nem értem:

Miért gondolja azt egy egészséges ember, hogy kényelmesen várakozik, amíg a sérült megoldja a helyzetet, vagy ha nem ő, hát az okos kutyája? De, ami még ettől is jobban foglalkoztat, hogy miért gondolja úgy egy mozgásában korlátozott idős ember, hogy szívesen utunkra enged, hogy megkönnyítse a közlekedésünket?

Sérültek szolidaritása? Lehet, hogy a legtöbb embernek el sem jut a tudatáig, mit lát, vagy csodálja, esetleg kíváncsian teszteli a négy lábú segítőket? Egy másik sérült ember, bármilyen fogyatékosan éljen is, hamarabb belátja, hogy önállóságunk ellenére is jól eshet a segítség?

Nem akarok senkit sem megbántani, főleg nem ítélni mások cselekedetei vagy gondolkodásmódja felett. Nem várom el, hogy kiürüljön az utca vagy félreugráljanak előlünk az emberek. Egyszerűen csak érdekelne, hogy miért alakulnak ki ilyen helyzetek.

Persze lehet, hogy a legvalószínűbb magyarázat az, hogy a legtöbb embernek nincs ideje, türelme vagy igénye ilyeneken agyalni.

Megáll, beszél, továbblép; és nemcsak fizikai, de lelki értelemben is. Leköti látása alapján a gondolatait is a forgalom, vagy a teendői, gondjai, vagy éppen beszélgetőtársának utolsó mondata.

Mondják is, hogy túl sokat agyalok a „miérteken”. Van időm rá, hiszen nem vonja el figyelmemet a vizuális világ. Hangokból, érzésekből, kimondott vagy ki nem mondott fél-információkból építek magam köré egy világot, amin aztán rágódhatok kedvem szerint.

A kapuhoz érve Bogit leszerszámozom, elengedem. Elképzelem, ahogy vidáman elszalad, meghemperedik a fűben, szimatol, majd „összeölelkezik” az időközben érkező Zinával.

Elmosolyodok. Igaza van. Az utcát, munkát és minden vele járó gondolatot zárjunk kívülre és vessük bele magunkat a békés otthonunk, a szeretetteljes családuink meleg ölelésébe. Vegyük fel a pillanat nyugalját, örömeit, a saját magunk által teremtett mikrokozmosz harmóniáját, amelyből feltöltekezve majd ismét erősen állhatunk a mindennapok kihívásai elé.

Töltött paprika

Szombat reggel van. Nem mondhatnám, hogy átlagos szombat reggel, sőt inkább rendhagyó. Mert általában a szombatok úgy kezdődnek, hogy sokáig alszunk, és mire sikerül a családot kiimádkozni az ágyból, addigra eltelik a fél délelőtt. Ezek után választani kell a főzés vagy a piacozás között, aminek rangsorolásában a fontosság dönti el a sorrendet. Vagy marad a jól bevált taktika, férjem jobbra el vásárolni, én meg balra a konyhába... A fiatal felnőttünk meg marad az ágyikójában a szép álmai ölelésében. Ezen a szombaton viszont üres a kishozza, Viktorom külföldön koptatja a hegedűt és a vonót. Mi nem tudunk sokáig aludni, valahogy kivet az ágy magából. Ennek köszönhetően viszont együtt megyünk vásárolni és még a főzés is belefér a délelőtti. Darált hús, rizs, paprika, fűszerek, sűrített paradicsom... No, igen, nem rántott hús készül, hanem töltött paprika, de az is az átlagtól eltérő módon; félig töltetlenül. Ugyanis én nem szeretem a főtt paprikát, ezért csinos kis gombócok kerülnek a vízbe a teli hasú paprikák mellé.

Miután a hús, a rizs és a fűszerek elegyednek egy mély tálban, pihenhetnek egy kicsit, míg a paprikák megválnak az ételbe nem illő részekről. Nyitott szájjal várják a zöld és piros tölcsek, hogy megetessem őket. Bal kézbe a paprika, jobbommal etetem őket. Egy kis hús, ham, kapd csak be szépen! Na, még egy falatot... és még egyet!

Gondolataim messzire szállnak, vissza az időben kb. 22 évvel ezelőtre, amikor még ábrándos szemű hajadonként megismerkedtem volt vőlegényem családjával.

- Aztán tudsz-e kacsát, libát tömni? - faggatott anyósom egy vasárnapi ebéd mellett.

- Á, a megyeszékhelyen egy panellakásban nem volt rá sok lehetőségem, de gyorsan tanulok - mentettem a még menthető.

- Na, majd én megtanítalak, mert egy jó asszonynak mindenhez értenie kell. Tudod, sok asszony nem tudja, hogy mit csináljon, ha véletlenül gégére tömi a libát. Pánikba esik és hagyja elpusztulni. De neked megtanítom, hogy kell kiszedni. Sok libát megmentettem a kényszerfulladástól, aztán ebből vagy sültet, vagy pénzt láttunk. Aki mindenhez ért, az a szűkös időben is feltalálja magát és megél a jég hátán is.

Egy halvány gondolat erejéig átsuhant az agyamon, hogy testközelből még nem láttam házi szárnyast, most meg életet kell mentenem, de mindig is vállalkozó szellemű voltam, meg egyébként is orvosnak készültem még földszintes gyermekkoromban, ezért nem ellenkeztem, bár reménykedtem, hátha felejtős lesz a téma.

Aztán eljött az a ködös, hideg novemberi nap is, amikor már illik tömésre befogni a libát, kacsát, ha karácsonyi menüként szeretnénk felszolgálni.

Anyósom sürgött-forgott a baromfiudvarban, és folyamatosan magyarázta, mit kell tudnia egy jó asszonynak:

- Így beszorítod a sarokba, akkor könnyebb elkapni, megfogod a szárnyát, hogy ne verdeszen. A lábára vigyázz, mert megcsikar, tartsd magadtól távol! Körbetekerjük egy jutazsákkal, így nem tud kiszabadulni, de nem okoz neki fájdalmat. No így, amikor már nyugodtan ül az asztalkán, megsimogatjuk és bal kezünk hüvelyk és mutató ujjával szétnyitjuk a csőrét. Kacsának, libának egyaránt. Mindegy az, egyformán kell, csak a libát erősebben kell fogni. Előtte megfőzzük a tengerit, kézmelegre kihűtjük. Jobb így az állatnak is, jobban csúszik, meg a kezünk sem fagy le, amikor belemarkolunk. Jobb tenyérrel merítünk, ballal odairányítjuk a fejét, csőrét a tálhoz és beletömjük... No, látod? Megmutatom még egyszer. Összefogjuk a csőrét és simogatjuk a nyakát, hogy nyeljen. Nézd csak, látod, nem nehéz ez! Gyere, próbáld most te!

Bátortalanul álltam a kis asztalka mellé, sajnáltam a bánatosan pislogó kacsát.

- Nem fáj neki? - kérdeztem bizonytalanul, miközben próbáltam anyósom példáját követni, ami szerintem egészen jól sikerült. Ballal fogom áldozatom nyakát, úgy, hogy ujjaimmal szétnyitom a csőrét és odateszem a tálhoz. Jobbal merítek és lapátolom be a szájába, akarom mondani a csőrébe. Be kell látnom, nem vagyok rutinos, de azért pár szem kukorica lecsúszik a meleg nyakacsán, miközben szeretettel simogatom újdonsült tollas barátomat. Természetesen szavakkal is nógatom, meg sűrűn kérem az elnézést a kellemetlenségekért, amit az ügyetlenségemmel okozok neki: - Na, nyisd ki szépen, nyeljed ügyesen! Ne hagyjál már szégyenben, egyél rendesen!

Szemem sarkából anyósomra pislantok, aki csóválja a fejét. Nem értem, mi baja lehet, hiszen eszik a kacska folyamatosan. Kis idő múlva nem állja szó nélkül:

- Na, kislányom, ha te így fogsz kacsát tömni, akkor éhen fogtok halni. Mire egybe bele imádkozod a tengerit, addigra a többi lefogy, vagy kezdheted előlről az elsőt etetni és rámegegy az egész napod. Add csak ide, megmutatom még egyszer. - Megmutatta. Teleszaladt a szemem könnyel. Tudom, hogy ez az élet rendje, a tyúkokat sem a szépségükért tartják és a malacok is a fazékban, tepsiben végzik.

Tudom, hogy a farkastörvények azt tanítják, hogy ha életben akarsz maradni, akkor nem finomkodhatsz mindenki lelkével. Eszel vagy éhezel! Azt hiszem én utóbbit választottam volna és inkább növényevővé váltam volna, minthogy ezt tegyem az állatokkal, noha nagyon szeretem a sülteket. Tisztában vagyok vele, hogy a csirke kültakarója nem a nylonzacskó, és hogy a szép rántani való karaj szeletekért is életét adta egy sertés, de legalább nem én öltem meg. Ha már meghalt, ha levágta a hentes, akkor már mindegy.

Lehet, hogy ez így buta struccpolitika.

A végeredmény az lett, hogy anyósom belátta, kár erőltetnie a tananyagot, belőlem talán sosem lesz jó asszony.

Talán elrebegett egy imát kedvenc fiáért, leendő unokájáért, hogy az Isten óvja őket az éhenhalástól...

Két évtized távlatából mosolyogva tekintek vissza a kezdetekre. Paprikát etetni mégsem olyan kényelmetlen érzés, mint állatokat tömni. Kedves emlékké szelídült az a novemberi ködös kudarc, mely jó asszonyt formált volna a városi csitriből. Anyósom imáját is meghallgathatta az Úr, hiszen eddig még mindig került az asztalra néhány finom falat a hentestől, főzni pedig egészen rendesen megtanultam, ezt ő is elismeri. Szívesen jönnek hozzánk ebédre férjem szülei, még akkor is, ha nem hízott szárnyas kerül a tányérokra, hanem töltött paprika.

Szorgos hangya

Harmadik hete, hogy csúnya tréfát űz velünk az időjárás. Hétköznap ragyogó, langyos őszi cirógatja bőrünket, de hétvégére kapjuk az égi áldást, mintha dézsából öntenék. Pedig már szeptember derekát is elhagytuk, ideje lenne feltölteni a kamrát a menetrendszerűen érkező hosszú téli napokra.

Egy zsák krumpli, többet nem érdemes venni, mert a másodikból kevesebb jut a tányérba, mint a szemetes vödörbe, az elmúlt évek átlaga szerint. Egy kis zsák vöröshagyma, nem kedvelt, de annál hatékonyabb baktériumkergető, a náthás időszakra. No, nem véletlen, amilyen erős illóanyaga van, én is sírva fakadok tőle.

Drága jó nagyanyám mindig azt mondta: csak krumpli, hagyma meg zsír legyen, fiam, akkor már nagy baj nem lehet, akármilyen hidegre fordul az időjárás. Aztán persze kiegészítette még a felsorolást liszttel, sóval, cukorral, és megemlítette a nyár ajándékainak szorgos üvegbe rejtését is.

A bevásárló lista első része még hiánytermékként szerepel, középső harmada már a polcokon lustálkodik a kamrában, a végén sorakozó szorgalom sosem hiányzott, ám kert híján a nyár ajándékainak beszerzése némi gondot okozott. Néhány évig próbálkoztam piacról vagy háztól megvásárolni a gyümölcsöket, uborkát, céklát, de rájöttem, hogy nem kifizetődő így a vitamin pótlása. Ekkor döntöttünk úgy, nagy családi egyetértésben, hogy a vitaminkészlet fedezésére néhány láda almát vételezzünk.

Mondják a tapasztaltak, hogy nyírségi almát kell venni, mert az sokáig eláll és finom is. Még szerencse, hogy a Nyírség itt van a szomszédban, mintegy száz kilométerre, no de akkor is közelebb van, mintha Zala megyeit ajánlottak volna.

Szombat reggel megkezdtük a módszeres anyagbeszerzést. Kétszer gördültünk végig a piac környékén, mire találtunk egy parkolót, ami alig volt közelebb, mint a lakásunk, csak épp másik irányban. A csalódások elkerülése végett azt a stratégiát dolgoztuk ki, hogy először körbejárjuk és feltérképezzük a területet, és csak aztán kezdjük kiválasztani a legmegfelelőbb portékát. Ma is így történt.

Krumplit találtunk sok helyen, kicsit, nagyot, sárgát, pirosat, homokos vagy földes talajon termeltet. Ez pozitívum, hiszen akkor lehet választani, ha van kínálat. De ettől én még nem leszek okosabb, hogy melyik a leginkább alkalmas, hogy őrizgesse számunkra a romlatlanságát. Az árustól fölösleges érdeklődni, hiszen minden szentnek maga felé hajlik a keze...

Végre találtunk egy ismerőst, aki mint őstermelő, szakavatottnak tűnt a burgonyák világában. Pillanatok alatt meggyőzött, hogy ebből a finom és sokáig elálló növényi gumóból két zsákkal is érdemes vásárolni, főként, mert csak 20 kiló került egy hálóba, a szokásos 30 helyett. Finoman meggyomroztam a zsákot, amit a férjem szemre kiválasztott, felemelt és egy másik tetejére helyezett. Tavaly úgy jártunk, hogy a szépnek tűnő krumplik sok aprót rejtettek a zsák belsejében. Akkor eldöntöttem, nem leszek szívbaraj, megdögönyözöm a kiválasztott hálót. Úgy tűnt korrekt a kínálat.

Lesz, ami lesz, egyikőnk sem ellenkezett. Bízva a régi ismerős szavában, felnyaláboltuk a két legszimpatikusabb halmot.

Egy gond letudva. A vöröshagymán nem sokat vacilláltunk, férjem gyorsan a krumplis zsákok tetejére fektetett egy csinos kis csomagocskát, szintén a barátságos eladótól, némi kedvezmény reményében. Nem is okozott csalódást az elszámolásnál.

Aztán mégis porszem került a gépezetbe, hiszen ekkora pakkal képtelenség tovább vásárolni. Gyorsan megvitattuk a lehetőségeket és végeredményként úgy döntöttünk, hogy én leszek az

ellátmány őrzője, még férjem megpróbálja közelebb kormányozni az autónkat. Micsoda sikerélmény! Ez is gond nélkül ment. Néhány méterre talált egy időközben árván maradt parkolót, így nem kellett a fél városon át cipelnie az édes terhet, hogy a csomagtartóba kerüljön.

Míg ő távol járt, én strázsáltam egy üres asztalnál a csomagokkal.

- Csak nem adta fel, kedves, a rendelőben az állását? - érintette meg karomat egy ismerős hanghoz tartozó kéz.

- De igen, annyira nyomasztó volt, hogy sosincs időm a piacon pletykálni, mert mindig dolgozom - vágtam rá nevetve.

- Ilyen ügyes volt, hogy már mindent eladott?

- Igen, ezt a hármat kivéve, de ugye magára szózhatom?

- No, ha jó pénzt fizet érte, én elviszem... - mondta immár nyugdíjas kollegám, akivel éveket ugrattuk egymást a munkahelyen.

- Jó napot kívánok!- csatlakozott a férjem a társaságunkhoz.

- Nézze, Józsi bácsi, megmentem a cipekedéstől, inkább ennek a fiatalembernek adom oda a még megmaradt portékámat.

- Legyen úgy, pedig már nekem ígérte, de én egyébként is tojásért jöttem, hát nem bánom.

Jókedvünket még az ismételten csöpörgő eső sem tudta elvenni, de azért gyorsan elköszöntünk.

Emlékeztem, hogy valahol az ötödik sor elejénél mondott a férjem szép és kedvező árú almákat. Nálunk ugyanis ő a felderítő, én meg a hadtápos, hogy katonai szakzsargonnal éljek. Ő lát, én döntök; elvégre mégiscsak én volnék a konyhatündér. Ugyan a tündérke lába nagyon messze áll a baka bakancstól, de a megfelelő almák felkutatásánál ennek nincs jelentősége.

Az egyre inkább ostorozó esőcseppek miatt futólépésre fogtuk és gyorsan meg is találtuk az elképzelésünkhöz leginkább hasonlító vitaminyókat. Ezen a téren nem hagyom magam befolyásolni. Nem firtatom, hogy kinek az ízlésvilága a legkifinomultabb, de számomra a piros, szív alakú alma viszi a pálmát.

Üdvözlés után rögtön a lényegre tértünk. Mint jó kofa, emberünk minden trükköt bevetett, hogy mihamarabb szabaduljon a teli ládáktól. Már bicskáját is előkapta, hogy metsszen egy szeletet kóstolóba. Megízleltük a felhozatalt, de kitarottunk az eredeti elképzelésünkénél.

Mivel én sem örülnék, ha tucatnyian megfogdosnák, majd nem vennék meg az árumat, én felhagytam azzal a mániámmal, hogy kezem által szerezzek tapasztalatokat. Egyébként is, mondták, hogy szép egyenletes almák sorakoznak a ládáknak. Mit sem ér a piac alku nélkül, így mosolygós jókedvvel próbáltam meggyőzni a tulajdonost, hogy gyakoroljon méltányosságot.

- Kaphatunk egy kis törzsvásárlói kedvezményt?

- Természetesen, ha legközelebb is nálam vásárolnak... - mondta a férfi kitérően.

- Akkor csak egy ládával kérünk, és pár perc múlva visszajövünk még egyért, így rendben?

- Látom, maga is kétszer állt sorban, amikor az észet osztogatták

- Nem tagadom, megpróbáltam, de visszatérhetünk a fizetendő összegre?

- Legyen akkor, ahogy kérte, a második láda árából engedek egy kicsit...

Valószínűleg az esőnek nagyobb sikere volt, mint nekem, de ez a lényegen nem változtatott. Elégedettek voltunk a cseretermék mennyiségét illetően.

Sajnos megint csak messzire kerültünk az autótól és elég kilátástalannak tűnt a helyzet a nedves közegben. Tanácsstalanságunkat egy kedves asszony orvosolta, akiről kiderült, hogy az eladó feleségének szerepét osztotta rá a sors. Ő maradt az asztalnál, míg férjét sürgette, hogy álljon elő az autójukkal, hiszen ezt a napot már úgyis elveri a kéretlen égi áldás, jobb, ha ők is összepakolnak és hazamennek.

Így Laci, merthogy ezen a néven illette az asszony élete párját, készségesen felkapta az egyik lábát, és elfuvarozta az autónkig, ha már úgyis a parkolóba sietett.

Mi pedig közös akarattal loholtunk utána a másik rekesszel.

Végre behuppanhattunk az ülésre és haza indultunk.

- Megnyugodtál, szorgos kis hangyám, hogy nem fogunk a télen éhen veszni?

- Ne cikizz már, engem így neveltek.

- Tudom, elvégre a tanyáról a derékig érő hóban lehetetlen elkutyagolni a legközelebbi boltig, ugye?

- Kétségtelenül, de ha nem hagysz békén, akkor majd csak magamnak főzök, te meg azt eszed, amit olyan időben be tudsz szerezni a piacról!

- Ajaj, úgy látom, diétára kárhoztatsz... Nem bánom, ha megfőzöd nekem a hógolyókat, akkor megeszem, de csak prézlivel és porcukorral.

- Mikor érünk haza? Mindjárt elkárhozok, ha nem kóstolhatom meg azt az illatos almát.

- Na, ne, a hangyák sem fosztják ki a kamrájukat a tél beállta előtt!

- Nem hiszem, hogy nem tömi a fejét a kis pákosztos, amíg gyűjtöget.

- Meggyőztél, ezzel az érvel nem lehet vitatkozni. Meg is érkeztünk, nyitom a kaput és már ropogtathatsz is.

Miközben az édes lé íze szétáradt a számban, az jutott eszembe, hogy nem gondoltam volna az elmúlt három hét során, hogy még örülni fogok az eső segítségének a bevásárlásnál. Nem kis elégedettséggel konstatáltuk, hogy hatékonyra sikerült a téli anyagbeszerzés.

Ráadásul tavaszra kiderült, hogy minden téren jó üzletet csináltunk azon a szeptemberi szombat délelőttön.

Vadászkaland

Két és fél évvel ezelőtt egy hőségtől olvadó nyári nap végén, amikor némi enyhülést hoztak a felhők, a következő kérdéssel léptem be a szobába: - Imi, nincs kedved elmenni sétálni? Anyyira kellemes lett a levegő.

- Gondolom, hogy ezt a szúnyogok éppúgy díjazzák, mint mi...

- Lehet, de odapörkölünk nekik a spray-jel, és csak azért is jót kerekezünk és sétálunk.

Zina, a két éves sarplaninai szuka bájosan megemelte bársonyos derelyefüleit, majd felállt, nyújtózott, megbillegttette hátára kunkorodó mókusfarkát, és mintegy a kérésemet alátámasztva, lábam mellé állt.

- Látom, őt már sikerült megfűznöd.

- Remélem téged is meggyőz ez az erőfölény.

- Nem bánom, hozd azt a szúnyogriasztót és menjünk!

Zini betoppantott, majd az ajtóhoz szaladt. Türelmetlenül várta, míg összekészülődtünk. Míg férjem kiment a tandemkerékpárral, én nyakörvet csatoltam lelkes kísérom nyakába. Kulcsra zártam az ajtókat, addig kutyám elvégezhetette folyó ügyeit az udvarban. A forgalmas utcákon muszáj pórázra vennem Zinát, de tudom, minket ettől ezerszer erősebb szálak kötnek össze. Amikor kiértünk a belvárost körülölelő zöld területre, szabadon engedtem kutyámat.

A hatalmas kiterjedésű gyepes területig még biciklin tettük meg az utat. Zina vidáman olvasta orrával az elmúlt napok újságait, megvizsgálta minden bokrot és fűcsomót, de figyelmének egy részét állandóan rajtunk tartotta. Ha elkanyarodtunk, azonnal felkapta fejét és utánunk iramodott.

Az erdei futópálya és a mező között egy tanya árválkodott némán. Van ugyan kerítése, de jó szokás szerint a házi szárnyasok az út szélén csipegettek. Mire Imi felfigyelt az állatokra, Zina kiválasztotta a vacsorának valót. Iszonyatos lendülettel rugaszkodott el, izmos, karcsú teste légiiesen úszott a levegőben. Természetesen a hetyke kakasra vetett szemet Miért is érné be kevesebbel? Imi rászólt: - Fúj, nem szabad! Ereszd! - De akkorra már elborította agyát az ősi ösztön szava. Fogalmam nincs, hogy foghatta meg úgy a körülbelül három kilós nagy kakast, hogy nem fojtotta meg azonnal, csak hordozta a szájában. Leugrottunk a bicikliről. Imi félve a tanyagazda haragjától, esetleg sörétes puskájától, megpróbálta jobb belátásra bírni a kis vadászt, de szavai süket fülekre találtak.

- Ne menj utána, mert azt hiszi, el akarod tőle venni! - próbáltam megnyugtatni férjemet, és közben kitalálni kutyám gondolatát. Persze én is féltem attól, hogy kijön a házból a tulajdonos és szembekerülünk éktelen haragjával.

- Zina, gyere, hozd ide! - mondtam és higgadtságot erőltettem magamra, ahogy egy falkavezérhez illik. A behívást nehezen tanulta meg, hiába kergettük, úgy sosem sikerült becserekészünk. Volt, hogy hazáig szabadon követett bennünket, de nem volt hajlandó elviselni a póráz kötöttséget jelentő érzését. Elvégre mégis csak a jugoszláv hegyek pásztorkutyája, ösztöneiben magas hőfokon ég a szabadság iránti vágy.

- Zina, hozd ide! - kértem még egyszer határozottan és legnagyobb meglepetésemre elém állt, és feltartott fejével büszkén mutatta zsákmányát.

- Jól van, okos vagy. Kérem! - fogtam meg a remegő szárnyast. Zini eleresztette és leült elém.

Letettem a földre a kakast a másik oldalamon és finoman indulásra készítettem. Két lépést sem tehetett, Zina ismét felkapta és szoborként állt előttem a hatalmas kukorival a szájában.

- Zina, kérem, ereszd! - ismétlem el a parancsot. Nem tévővázott. Kezemhez nyomta a kakast és elengedte. Bal kézzel megfogtam a nyakörvét, jobбомmal szabadon engedtem az élő baromfit. Kutyám hirtelen mozdulatot tett utána, de hangom és kezem megálljt parancsolt. Lábhoz hívtam. Szabályosan beállt bal oldalamba és pórázra vettem.

- Tovább előre! - készítettem indulásra.

Imi közben visszaért hozzánk és örömmel konstatálta, hogy sikerült megoldanom a helyzetet. Egy ideig gyalogoltunk a poros földúton.

- Mesélj, mi történt! - kértem megkönnyebbülve, sikerélményemtől feldobódva.

- Megúsztam a kakas egy kis tollfosztással, még csak nem is sántított, amin nagyon csodálkozom - válaszolta már nyugodtabb hangon -, de örülök, hogy mi is megúsztuk, ebből balhé is lehetett volna.

- Ugyan már, legfeljebb kifizettük volna az árát és hazavittük volna, hogy megehesse a zsákmányát.

- Nem lett volna jó ötlet, akkor garantáltan rászokik, hogy önkiszolgáló étteremben vacsorázzon - vágta rá, humorral oldva az izgalmak okozta feszültséget.

- Igazad van, erre nem gondoltam. Mindenesetre volt ennek a kiruccanásnak néhány tanulsága.

- Több is lesz, ha nem igyekszünk, mert fekete felhők jönnek az erdő felől.

Felpattantunk a drótszamar hátára és sietősen elindultunk, mert nagy cseppekben eleredt az eső. Mire hazaértünk, rendesen eláztunk. Szárítkozás közben a szűnyogsípéseket vakargattuk. Az izgalmak közepette teljesen elfeledkeztünk a riasztó sprayről. De tény, hogy az események hevében egyetlen vérszívót sem éreztünk. A viszketés mégis jelenlétükről árulkodott. Pihenés közben átgondoltam a történeteket. Jó érzéssel töltött el a szerencsés végki-fejlet és az a biztos tudat, hogy Zina önzetlen szeretettel osztotta volna meg velem táplálékát.

Magántelefon

- Rendelőintézet, jó napot kívánok! - kapom fel a telefonkagylót az első csörgés után.
- Szia, Judit vagyok.
- Szia. Na végre, valami jó is történik ma velem... - mondom ki hangosan, amit gondolok.
- Valami baj van, vagy csak pang a forgalom? - kérdezi barátnőm árnyalatnyi aggodalommal hangjában.
- Á semmi komoly. Azért, tudod, forgalom szempontjából a péntek délután mégsem hétfő reggel, így gyakorlom a halálra unást.
- Na persze, ez nálad azt jelenti, hogy legalább két dolgot csinálsz egyszerre, és még így is van szabad kapacitásod az unatkozásra. Irigylésre méltó energia felhalmozódás. Bárcsak én rendelkeznék legalább a felével!
- Rátrafáltál; a fülemmel hangoskönyvet hallgatok, a kezemmel kötök, a hátsómat szétültem, a számnak is van dolga időnként, de az agykapacitásom 80%-ban kihasználatlanul lézeng.
- Akkor elmesélem neked Lujzikám legújabb alakítását, hátha kitalálsz a rejtvényt.
- Hallgatlak! A kedvenc kis barátnőm dolgaira mindig vevő vagyok, de azért hadd jegyezzem meg, hogy a te hangod is elég ramaty.
- Igen, necces volt az éjszakánk, vagy inkább a reggelünk. Hugi fellármázta négy körül a házat, és miután megszoptattam, nem tudtunk visszaaludni, csak szokás szerint óracsőrgés előtt, és elaludtunk. De épp ezzel kapcsolatos, amit mondani akarok. Nem tudom, miért van az, hogy Lujzit hétköznap nem lehet kiimádkozni az ágyból, bezzeg hétvégén, amikor nincs ovi és aludhatna, akkor meg már hét előtt csipog, hogy:
- Anya, ugye ma lángos nap van?
- Megfejtés, a szombat - vágom rá nevetve. - Nem tudom, miért van ez így, de saját magamon vagy Viktorkámon is megfigyeltem ezt a jelenséget az évek során. Talán, mert tudjuk, hogy itt a hétvége, a szabadidő, akkor töltjük már hasznosan, pld. játékkal, mesénézéssel vagy lángos falással, és ne haszontalan szunyálással. Máskülönből nálunk meleg szendvics nap volt szombatonként, amikor még Viktorom általánosba járt, mert hétköznap reggel a rohanásban sosem volt rá idő, legfeljebb némi müzlire, gabonapehelyre...
- Jut eszembe... - vált témát Judit egy hirtelen fordulattal -, amit meséltél a múlt heti hortobágyi kirándulással kapcsolatban... Ráakadtam egy cikkre a Nők Lapjában a beszélő hollóról, majd megnéztem webes felületen és több videofelvételt is találtam.
- Na látod, ilyen hiányosak az ornitológiai ismereteim, mert én tényleg azt hittem, hogy valami megbuherált kitömött madár mondja ezt a szöveget. Hihetetlen, hogy egy holló ilyen tisztán és érthetően beszéljen, még akkor is, ha eléggé gépiesnek hangzik!
- Valóban, de szerintem a monotonosága miatt tűnik kicsit műnek. A másik holló meg azt mondja, hogy: Jól van, okos. De itt van a Szevasz, Negró is. Bekapcsoltam, belehallatszok a telefonba?
- Igen, megismerem, tutira ez a madár volt - mondom, miközben fülkagylóm már majd nem átpasszírozom a telefonon, hogy a zajok közül kiszűrjem az ismerős üdvözlést.
- Mi ez a hang? - kérdezem, amikor a beszélő hollót felváltja valami sípoló jelzés.
- Közben kaját csinállok a másodszülottemnek, mert felébredt.
- Letegyük? - kérdezem megértően.

- Á nem, a fülem nekem is ráér, amíg a kezem tüsténkedik.
 - De cuki, hallom a kiscsaj közben reklamál.
 - Felébredt és most játszik.
 - Eszméletlenül nyugodt és türelmes baba. Mázlista vagy, bár igazából egyikőtök sem ideg-roncs, volt kitől örökölniük a lányoknak a hajókötel idegzetet.
 - Berakom Hugit az etetőszékbe és amíg belelapátolom az ellátmányt, mesélj, mi van a rendelőben?
 - Mondhatnám: a szokásos. Lassan már egy éve tart a felújítás, így már igazán megszokhattam volna a fűrást, kalapálást, festékszagot, de ezek szerint nem vagyok egy alkalmazkodó típus. De legalább szeretik a mesterek a kutyámat.
 - Ezt hogy érted?
 - Megkérdezték, berakhatnak-e hozzám egy raklap csempét, mert ez zárható helyiség, és nem kellene, hogy kivándoroljanak az intézményből, mielőtt falra másztatják őket. Természetesen beleegyeztem, végül is elfér a sarokban. Két férfi hordani is kezdte a dobozokat szépen sorban az ablak alá, tudod, ahol régebben az a virágtartó asztalka volt. Majd, amikor már bent volt néhány száz csempe, közölték, hogy zárjam majd be az ajtót, nehogy elszaladjanak. Erre rávigyorogtam, hogy próbáljanak meg kutyás őrség mellől kimaszírozni...
 - Miért, hol van a kutya? - kérdezte az egyik.
 - Itt fekszik a székem mellett a szőnyegen - válaszoltam, bár komoly kétségem támadt, hogy valóban ott van-e Bogi, ha röpke fél órás pakolás közben senki sem vette észre. Lenyúltam és megérintettem a meleg, puha, szuszogó szőrtömeget.
 - Na, ettől a kutyától engem is ellophatnának, nemhogy a csempéket, aminek semmi ehető szaga nincsen - konstatáltam.
- Mire a férfiak visszatódultak a szobácskámba és sztereóban kezdték simogatni az ébredező és nyújtózkodó kutyámat. Emberesen lepacsiztak, csak hogy biztosítva legyen, hogy ők majd el is vihessék a dobozokat. - De mi ez a hang már megint a túloldalon?
- Közben kijöttem a konyhába, elmosogatni a tálkát.
 - Te nem is etetted szegény Juditkát, hanem egyenesen megtömted.
 - Nem szokott sokat játszani a kajával a kis beles. Ó lányom, hát nem teletermelte a pelust!
 - Mondom én, hogy tömted felül, muszáj volt helyet csinálnia az újnak, az meg csak akkor megy, ha a régit kipakolja. Letegyük?
 - Miért, zavar a szaga?
 - Kac-kac - nagyon vicces, de te mondtad a múltkor, hogy a lánykád hátközépig össze szokta rotytantani magát. Csak gondoltam, minden porcikádra szükséged lesz, hogy tisztába tedd.
 - Jaj, nem is mondtam még, hogy megoldódott a probléma? Vettem egy újfajta pelenkát. Nagyon kreatívan az a neve, hogy peló. Van több fajtája, nekünk az vált be, amin vadállatok vannak. Várjál csak! Mik ezek? Ja, igen: nyuszi, őzike...
 - Hű az anyját, ezek tényleg vadállatok! - vágok közbe és nevetünk.
 - Nem úgy, hanem nem háziállatok, hanem vadon élők... de a másikon is van valami... úgy látom, ez egy oroszlán.
 - Még szerencse, hogy az nem egy vadállat.
 - Nahát, ma nem lehet veled komolyan beszélgetni.

- Miért, általában lehet?

- Na, gatyába ráztam a Hugit, de már meg csöngettek, le kell tennem.

- Oké. Szia.

- Szia, legyen szép napod!

Kezembe veszem a kötésemet és visszasüppedek a hangoskönyv által varázsolt múlt századi hangulatba. Néhány perc múlva ismét csörög a telefon az asztalomon.

- Rendelőintézet, jó napot kívánok!

- Szia, még mindig Judit vagyok, vagyis inkább már megint.

- Szia, te jó ég, de rég nem beszélgettünk! Mesélj, mi történt nálatok!

- Jöttek leolvasni a villanyórát, de nem ezért hívtalak, hanem mert elfelejtettem mondani, hogy tudod-e, hogy a 15-i ünnepség miatt lesz valami megmozdulás már ma délután a Múzeumparkban, ezért lezárások, elterelések lesznek. Merre mész haza?

- Hmm... most, hogy így kérdezed, már a zeneiskola felé, kerülővel. Nagyon kedves vagy, köszönöm, hogy szóltál. Egyáltalán nem hallottam arról, hogy már ma délután is lesz valami rendezvény.

- Nem biztos, hogy le lesz zárva, vagy hogy nem engednek át benneteket, csak gondoltam, szólok, ne érjen meglepetésként.

- Ezért imádlak, mert olyan figyelmes vagy. Pénteken mindig a parkon keresztül szoktunk hazamenni, de nem vagyok benne biztos, hogy a sokadalom az én műsoromra kíváncsi, ahogy mondjuk megugrasztjuk a lovas huszárokat Bogival. Egyébként biztosra veszem, hogy nem zavarnák a négy lábúak egymást, de jobb szeretem elkerülni az ilyen nyüzsgézdét.

- Ez valami nyelvújítási törekvés eredménye?

- Persze, ha Lujzikám átkeresztelheti a napokat, akkor én is alkothatok újdonságokat. Nem?

- Akkor ma kerüljétek el a nyüzsgézdét, vagy micsodát, holnapra meg kellemes lángos napot!

- mondja Judit nevetve.

- Részetek legyen benne!

- Jövő héten majd beszélünk, addig is vigyázz magadra!

- Rendben, bár vigyáztok ti rám, nekem járhat máson az eszem... - válaszolom meghatódva, majd helyére teszem a telefonkagylót.

Péntek 13.

Munkatársnóm hosszasan sorolja, milyen peches mostanában: Elaludt, elkésett, elhagyta, összetörte, kiborította... majd ezzel búcsúzik:

- Te jó ég! Ha eddig ilyen szerencsétlen voltam, mi lesz holnap? Te is nagyon vigyázz magadra!

- Miért, mi lesz holnap? - kérdezem felcsigázva.

- Hát... péntek 13. - válaszolja kétségbeesett hangon.

- Nekem az is olyan nap lesz, mint a többi, nem vagyok babonás - mondom mosolyogva.

Másnap reggel, egy nyugtalan éjszaka után fáradtan ébredek. Csipognak a madarak, járnak az autók, tehát egészen biztosan reggel van. De vajon hány óra? Az éjjeliszekrényen lévő telefonomért nyúlok, lenyomom a billentyűkombinációt, mire a Talks program bemondja a pontos időt: 6 óra, 48 perc.

Ezek szerint van még komoly 12 percem, hogy összeszedjem magam. Hátamra fordulok, ki-nyújtózom, lazítok, pozitív gondolatokat futtatok át biológiai computeremen. Már kezdem jól érezni magam, amikor megszólal a telefon ébresztője. Kellemes lágy dallam, mégis úgy rándulok össze tőle, mintha áram ütött volna meg. Nyúlok a telefonért, hogy elnémítsam, de leverem. A koppanásból hallom kb. hol landolt a szőnyegen, igyekszem elérni, mielőtt Bogi készségesen kezembe nyomná, persze csupa csuláson.

Manőver sikeresen végrehajtva, én győztem. Telefon végre csendben a helyén, én meg gondolatban belevigyorgok a péntek 13. arcába.

- Majd megmutatom én ennek a babonának, hogy nem tolhat ki az ember lányával csak azért, mert tizenharmadika éppen péntekre esik. Csak azért is jó napom lesz, elvégre utolsó munkanap, végre jön a hétvége, és jön haza az én egyetlen gyermekem a kollégiumból. Gondolatban bocsánatot kérek, hiszen egy majdnem 20 éves ifjút már nem illik „gyermeknek” titulálni.

A tőlem megszokott hévvel rugaszkodok neki a teendőknek. A fürdőszobában végképp felébredek, no nem a hideg víztől, hanem attól, hogy a fésűt elejtem, és amikor lehajolok érte, homlokom hangos koppanással találkozik a kád szélével. Nagy levegőt veszek, de azért sem mondok semmi illetlent, végül is annyira nem fáj és a fésűt sem kellett sokáig keresnem, elsőre odanyúltam, mintha láttam volna.

Szemezek a tükörrel, vajon meglátszik-e ez a kis baleset, de a tükör megőrzi magának a titkot. Így minden eshetőségre felkészülve homlokomba fésülöm a frufrumat, és lakkal rögzítem. Bepermetezem magam kedvenc parfümömmel, amitől ismét jó kedvem kerekedik. Rámosolygok elképzelt tükörképemre és hangosan kimondom:

- Csak azért is jó napom lesz! Nem engedem, hogy egy ostoba babona hasson rám.

Kutyáim az ajtó előtt sorakoznak, kiengedem őket az udvarra, majd átlibbenek a konyhába, kávé és reggelit készíteni. Csábító illattal csurog a kávé a kiöntőbe, amikor kikapom a virslit, a mustárt és a tejet a hűtőből. Megint erősebben hat a gravitáció, a virsli a földre pottyan. Ezen már meg sem lepődök, vidáman konstátálom, hogy a vákuumcsomagolásnak nem árt, és mekkora szerencse, hogy nem a mustáros üveg, vagy a felbontott tejes doboz csúszott ki a kezemből. A lehajlás is rutinosan megy már, nem feledkezek meg sem az asztalról, sem a székekről. Ennek köszönhetően hamarosan tányéron sorakoznak a virslik, majd süttetik kicsit a hasukat a mikróban.

Közben fél füllel konstátálom, hogy férjem is megkezdte a vándorlást a fürdőszoba felé. Nem csoda, olyan csörömpöléssel vágok, mintha üzemi étkeztetésen dolgoznék.

Végre leülünk reggelizni, közben kedélyesen beszélgetünk. Miről másról, mint az ilyen buta babonákról, mint ez a péntek 13. is, aminek semmi alapja nincs.

Maradt előző napról gyümölcsleves, a rakott krumplihoz is előkészítettem a hozzávalókat. Egyenletes ritmusú kopogással jelzi a tojás, hogy a víz buborékol alatta, a krumpli egy másik fazékban csendes belenyugvással várja, hogy készre főjön. Imi a kolbászt karikázza, én a megfelelő jénai tálat keresem. Minden a legnagyobb rendben!

Legalábbis egészen addig így gondolom, míg rétegeződnek a finomságok, tejföl is kerül az étek tetejére, már csak a sütot kellene begyújtani. Nem gond. Vagy mégis? Már az ötödik gyufát töröm ketté eredménytelenül.

- Egyre silányabbak ezek a vackok - mondom árnyalatnyi ingerültséggel.

- Segítsek? - kérdezi Imi, de addigra lobban a láng és halk duruzsolással melegedni kezd a sütotér.

Férjem elköszön, még elszalad egy zsák kutyatápért és talán a patika is belefér az időbe munkakezdés előtt. Amíg elkészül az ebéd, romeltakarításhoz fogok. Mosogatás után letörlöm a pultot meg az asztalt, mire hangos csörömpöléssel csattan mögöttem egy tányér. Mi a szösz! De hát ott sem voltam! A mosogató tálcájáról csúszott le egy kistányér, de csodák csodájára egészben maradt. Elöblítem, és leghátulra teszem, nehogy megint a frászt hozza rám.

Azt hiszem, szívok egy kis friss levegőt. Mire kabátot kapok, hallom, hogy kutyáim heveskednek a kerítésnél, tehát feltétlenül szükséges rendet teremtenem. A postás érkezett meg, de nekünk semmit sem hozott.

Labdázok kicsit Bogival és Zinával, majd kifésülöm őket. Már majdnem kész a kozmetikázás, amikor a kefe kifordul a kezemből. Bogi lelkesen felkapja, és ahogy felemeli kobakját, hogy átnyújtsa a zsákmányt, összefejelünk. Mindig megféledekzem arról, hogy egy apportos labrador mellett nem feltétlenül kell azonnal lehajolni és keresgetni a bujkáló tárgyakat. Naná, hogy Boginak pont olyan kemény a feje, mint a kád, és pont ott érinti a homlokomat, ahol a kád is. Könnybe lábad a szemem, de mosolyogva megdicsérem, amiért felvette a kefét. Jutalomfalatot varázsolok elő a zsebemből, és felajánlom a cserét. Nyitott tenyerembe teszi a kefét, majd olyan hevesen kap a falatért, hogy megharapja az ujjamat. Elszakad a cérna, összeszidom, és lehangoltan beviharzok a fürdőszobába kezet mosni. Míg folyik a kezemre a jó meleg víz, bekúszik orromba az íncsiklandozó illat a konyhából. Pillanatok alatt elpárolog a rosszkedvem. Két törölőruhát is összehajtok, nehogy megsüssön az edény, amikor kihúzom a sütotből, hogy „szemügyre vegyem”. A srácok szokták mondani, hogy nekem tűzálló kezem van, mert mindent az ujjaimmal nézek meg. A rakott krumplit késznek minősítem, de óvatlanul hozzáérek a süto felső széléhez, így bebizonyosodik, hogy minden hiedelem ellenére, mégsem tűzálló a kezem, legalábbis a csuklóm egészen biztos nem. Az Irix spray elfogyott, így házi praktikákhoz folyamodom. Azt olvastam, hogy lisztet kell szórní az égett bőrfelületre. Minden rosszban van valami jó, most legalább kiderül, hogy működik-e, vagy ez is hülyeség, mint a péntek 13...

A csuklómról gyorsan meg is feledkezek, amikor a telefonom kérésemre közli, hogy 9 óra 37 perc. Bogit öltöztetem, közben gyors leltárt készítek: süto elzárva, telefon, kulcs, táska, napszemüveg; minden megvan? Berohanok, hogy rögeszmés kézmosási rituálénak eleget tegyek, felkapom a kikészített poncsómat, hiszen amikor kint voltam a kutyákkal, olyan kellemesnek éreztem a hőmérsékletet, hogy a kabátot átmenetileg számúztam a mai napi öltözetemből. Még egyszer ellenőrzöm a süto gombját, majd a táskámmal a vállamon távozok a lakásból. A bejárati ajtónál eszembe jut, hogy megféledektem Bogiról, aki jól kezeli szét-szórtságomat és kérés nélkül is lépdel utánam. Zina méltóságteljesen fekszik a szőnyegén, nem lábatlankodik előttem, amikor látja, hogy késésben vagyok. Szerintem még örül is neki, hogy végre csend borul a házra és békésen uralhatja az udvart, amíg mi elveszünk az utcák idegesítő forgatagában. Fordul a kulcs a zárban, már a kapunál vagyunk, amikor sűrű permet

csapódik arcomba. - Na, ne! - csúszik ki a számon hangosan, pedig esküszöm, nem szoktam magamban beszélni, bár ma már másodjára teszem.

Mérlegelem a helyzetet, de sajnos elég intenzíven esik ahhoz, hogy megússzam szárazon a munkahelyemig. Bevállalom az elkésést, de visszafordulok. Kutyámat leültetem a teraszon, az ajtónyitást vakkantással méltató Zinát figyelmen kívül hagyva berontok a lakásba, a fotelra dobom a poncsót és kifelé menetben kapom magamra a dzsekimet. Miközben az ajtót zárom, szeretném felhívni a munkahelyemet, és bejelenteni, hogy technikai okok miatt Marica a mai nap üzemképtelen.

Sajnálattal méltó, hogy ki lehet ezt írni a liftre, mozgólépcsőre, WC-re, de nekünk, a törzs-fejlődés csúcsán lévő embereknek nem lehetnek ilyen kiváltságaink.

Nincs idő további eszmefuttatásokra, sietősen szedjük a lábunkat a rendelő felé. A zebránál viszonylag hosszú ideig várakozunk, most csak azért sem állnak meg az autósok, pedig ez nem jellemző, általában át szoktak engedni bennünket. Úgy tűnik, ma mindenki siet. A rendelőben Marcsi bosszúsán fogad:

- Ugye mondtam neked tegnap, hogy péntek 13. szerencsétlen nap?

- Miért, elkéstünk? - kérdezem, de közben Braille órámon észlelem, hogy sikerült végszóra, vagyis éppen tíz órára beérkeznünk. Ennek tudatában félreteszem minden kellemetlen érzésemet, és évődve folytatom:

- Még szerencse, hogy nem láttunk fekete macskát útközben - nevetek rá, miközben próbálom szalonképessé tenni magam.

- Veled még bosszankodni sem lehet rendesen - vigyorodik el ő is.

Tulajdonképpen nem is értem, miért kellene bosszankodni? Ha ma csütörtök lenne, vagy 14-e, akkor is megtörténtek volna ezek az apróságok, csak épp nem lenne mire ráfogni. Vagy akkor kénytelenek lennének belátni, hogy a legtöbb bosszúság a saját figyelmetlenségünk, kapkodásunk eredménye!

A zúrós reggel után, egész nap nem történt semmi különleges. Megszokott rutinnal peregetek az események. Hazafelé már az eső sem áztatott, vicces, hogy ugyanannál a zebránál az első autós átengedett bennünket, amit egy igazi fogpaszta mosollyal köszöntem meg. A kései ebédünk családi hangulatban, sok nevetéssel fogyott el, és kivételesen finom volt.

Este, lefekvés után, amikor végiggondoltam a nap eseményeit, még egyszer eszembe jutott a péntek 13. Tudom, hogy kizárólag hangulattól és lelki beállítottságtól függ, hogy ezt a napot pozitívan vagy negatívan értékelem. Kétségtelenül nem volt remek napom, de ha már itt tartunk, a tegnapiról is tudnék mesélni... Azt pedig igazán nem foghatom a péntek 13-ra.

A festő

Richárd a hatalmas kétszárnyú üvegajtó előtt állt. Szeme messzire révedt a decemberi fehérség időtlenségébe. Lassan megfordult, a festőállványra emelte fáradt, fénytelen tekintetét. Nem értette magát, nem értette ezt az üresség érzést, ami hetek óta uralkodott rajta.

Barátai vigasztalták, bátorították, mondván, minden ember életében vannak hosszabb, rövidebb ideig tartó alkotói válságok. Változásra van szüksége, ami kibillenti ebből a hangulatból. Járjon társaságba, utazzon el, csináljon valami olyat, amire évek óta nem szakított időt.

Richárd kézbe vette az ecsetet, de mielőtt belemártotta volna a festékbe, meggondolta magát. Otthagyta a műtermet. Felkapta télikabátját, majd sietős léptekkel dőlt neki az utcán száguldó jeges fuvallatnak. Órákig gyalogolt a metsző hidegben, a sűrű hóesésben. A fizikai fáradságtól várt némi lelki felüdülést.

Már besötétedett, mire hazaért, de sem a kimerültség, sem a műteremben duruzsoló kandalló békességet árasztó melege nem csillapította nyugtalanságát. A tüzet bámulta, miközben ritmust vert halántékán a nagy falóra ketyegése. Visszaemlékezett az elmúlt évekre, amikor azt hitte, hogy a szívében tomboló lángolást soha semmi sem fogja csillapítani. Gyakran mondták barátai, sőt még a kritikusok is, hogy ez a magas hőfokon izzás az alapja tehetségének, melynek révén születtek kezei alatt a fantasztikusabbnál fantasztikusabb tájképek, csendéletek, portrék. Nagyon korán felfedezték nem mindennapi tehetségét, tanárai útmutatásaival töretlenül ívelt felfelé karrierje.

Tudta, hogy a hosszú évek szorgalmas munkájával megteremtett anyagi biztonságát nem fenyegeti veszély néhány havi megtorpanás miatt. Tulajdonképpen nem volt aggodalomra oka, mégis félelemmel töltötte el az a gondolat, hogy esetleg kiegészített, hogy soha többé nem születhet lángoló szenvedélyéből varázslat a tiszta vásznon.

Nehézkes léptekkel indult meg a falépcsőkön emeleti szobája felé. Tétován megállt egy ajtó előtt, amit raktárnak használt. Belépett, felkattintotta a villanykapcsolót. A ládákon, kereteken, állványokon megtelepedett vastag por még lehangoltabbá tette. Megborzongott a fűtetlen szoba hideg levegőjében. Kinyitott egy szekrényt és a polcról vékony cérnakesztyűt vett elő. Szinte már betegesen féltette kezeit a sérülésektől. Miután belebújtatta ujjait a kesztyűkbe, sorra nyitotta ki a ládákat. Különböző méretű vásznakon vázlatok, félbehagyott festmények kerültek elő. Az egyik láda mögött egy hatalmas vászon volt keretre felfeszítve. Nem tudta felidézni, mikor tette oda és mit ábrázolhat a kép. Lehúzta a takarót, ami védte a portól a festményt és két erős karjával megfordította a falnak támasztott hatalmas keretet. Döbbenet hátrált a szoba közepe felé. A vásznonról egy szép arcú, mosolygós, fiatal hölgy, életteli, mégis szomorúságot tükröző szemei néztek vissza rá. Alakja alig volt kivehető, épp csak néhány laza kézmozdulattal megrajzolt vonal sejtette a törékeny idomokat... de az arc... Az a romlatlan, bájos, üde arc, és azok a nagy, szomorú szemek...

Kiszabadította kezeit a ruhadarab fogságából és mutatóujjának lágy mozdulatával cirógatta végig a lány arcát. Majd hirtelen megfordult és bevágta maga mögött az ajtót és a szobájába ment.

Kétségbeesett rab madárként vergődte át az éjszakát. Forgolódott, hánykódott kényelmes fekhelyén. Agyának minden sejtjét kitöltötte az a két végtelenül szomorú, mégis lebilincselően gyönyörű szem.

Hiába kutatott a múltban, nem találta az emléket. Nem tudott felidézni egyáltalán semmit a lánnyal vagy a vázlattal kapcsolatban.

Talán, ha megfestené... - gondolta és alig várta, hogy a reggel első fénypázmái bekússzanak ablaka redőnyén át a barátságos kis szobába.

Másnap a kialvatlanság, a fáradság ellenére is frissebbnek érezte magát. Még a reggeli szokásos kávéját is elfelejtette, annyira elragadta a vágy, hogy minél hamarabb felkutassa a rejtélyes lány kilétét.

Meglepődött, amikor végre az állványon volt a nagy vászon és fölötte az órára pillantott. A máskor ólomlábon járó percek most annyira meglódultak, hogy nem akart hinni a szemének. Hamarjában fahasábokat dobott a kandalló parázsára, majd kávéfőzőt és bekapott néhány falatot, de olyan átszellemülten, hogy egyáltalán nem emlékezett rá, hogy mivel is töltötte meg gyomrát. A kapucsengőt és a telefonját is kikapcsolta, elviselhetetlen dühbe gurult, ha megzavarták alkotás közben.

- Ez az. Ez az érzés, ami életben tart engem - mormogta zengő mély hangján, amikor ismét a vázlat előtt állt.- Egyetlen pillanatig sem akarok élni, ha ez a tűz kialszik a szívemből - mondta ki hangosan, mintha a lány megértené.

Felgyúrta inge ujját, színeket tett fel a palettára, majd megfelelő ecsetet választott és nekilátott a munkának.

Amíg a fényviszonyok engedték, megállás nélkül dolgozott. Néha merész, széles mozdulatokkal kerültek fel a színek a vászonra, máskor meg alig rebbent meg az ecset a határozott, erős férfikézben. Az arcra fektette a legnagyobb hangsúlyt. Aprólékosan dolgozott ki minden pici részletet. Először ragyogó kék szemmel látta maga előtt a festményt, de az áttetsző tekintet nem tükrözte hűen vissza azt az érzést, amit először látott meg a lány szemében, ott fent a raktárszobában. Leszedte a kéket, majd mielőtt az ecsethez nyúlt volna, járkált egy kicsit a szobában, majd leült a kényelmes karszékébe, szemben a képpel.

- Igéző zöld? - tette fel a kérdést hangosan, és félig lehunyt pillái alól kémlelte a szép arcot.

Majd olyan hirtelen mozdulattal állt fel, hogy a karszék egyensúlyát veszítve zuhant hátra a földre. Szó nélkül kapta fel a palettát és az ecsetet, és ismét munkához látott.

Napokon keresztül úgy élt, mint egy remete. Nem beszélt senkivel, csak nagy ritkán a festményen születő női alak beleegyezését kérte az elképzeléseikhez. Nem járt fel aludni az emeleti szobába, a műtermi tábori ágyon várta türelmetlenül, hogy felvirradjon egy új nap és a fény értelmet adjon a formáknak, színeknek, hogy a lány vonalakat egységgé olvassza az éltető napsugár ragyogása.

Nem számolta a napokat, az órákat. Talán csak akkor ébredt rá az idő múlására, amikor egyik délutánon fáradtságtól, kimerültségtől remegve lerogyott a karszékbe. A falióra pillantott, majd sokáig révedt maga elé, végül a festményre emelte tekintetét. Megdöbönt az érzéstől, ami átcikázott a gerincén, majd szétáradt minden sejtjébe. Forró lávafolyamként perzselte ereit a vére. Olyan észbontóan szép és álomszerű volt a látomás.

Pici színes mezei virágok közt szaladt felé a lány. Karcsú kis lába csillogott a harmatcseppektől. halványsárga nyári ruhája olyan légiesen fonta körbe törékeny testét, mintha csak a nap aranysugara öltöztette volna fel. Vörösbe hajló, barna haja lágyan keretezte szép ívű nyakát, gömbölyű vállait. Néhány rakoncátlan tincs keblére omlott mindkét oldalon.

Parányi kis ajkai közül gyöngyként csillantak elő a fehér fogacskák. Mosolya úgy ragyogta be lényét, hogy a festő hallani vélte önfeledt kacagását. Arányos fülek, pici orrocska, mintha csak egy tökéletes porcelánbaba arca lenne. Richárd végül belenézett az igéző szemekbe, és elveszett a meleg barna tekintet vonzó mélységében. Ez a szín tükrözte leginkább a lány lelkéből feltörő árnyalatnyi szomorúságot, ami titokzatossá tette ezt a mosolygós, vidám, légies kis tüneményt.

Sokáig nézett a ragyogó szempárba. Így ültek egymásba kapaszkodva percekig, de az is lehet, hogy órákon át.

Richárd csak megfeszített önuralommal tudta levenni tekintetét a lányról. A tőle szokásos hévvel felpattant és kirohant a műteremből. Rendbe szedte magát, majd sétálni indult.

Későn ért csak haza. Egyből a szobájába akart menni, de a lépcsőfordulóban földbe gyökerezett a lába. Nem bírta tovább lépkedni a meredek falépcsőkön. Mintha egy szomorú szempár nézné, hívogatná a műterem felől. Megfordult, lesietett a lépcsőkön és benyitott a műterem félhomályába. A kandallóban még nem aludt ki teljesen a tűz, pislákoló fényében mintha életre kelt volna a női alak a vásznon.

Richárd a karszékre dobta a kabátját, fahasábot tolt a tűzbe, majd lefeküdt a tábori ágyra. Tudatosan kerülte, hogy a lány szemébe nézzen. Magára húzta a puha plédet és azonnal mély álomba merült.

Másnap reggel a férfi kopogtatásra ébredt. Őszinte örömmel üdvözölte a kapuban didergő barátját:

- Talán a jegesmedvék kergettek ide ezen a korai órán? - évődött nevetve.

- Aggódtam miattad, már napok óta kereslek, de nem tudtalak utolérni - válaszolta Bence, miközben kabátját a fogásra akasztotta.

- Ó, tényleg elfelejtettem visszakapcsolni a telefonom és a csengőt...

- Micsoda? Ilyet akkor szoktál csinálni, ha visszavonulsz műtermed rejtekébe.

- Most is ez történt - mondta Richárd, miközben kinyitotta a kétszárnyú ajtót és előreengedte barátját a műterembe.

Bence megállt a festmény előtt, hosszan vizsgálta a képet, majd rekedtes hangon csak ennyit mondott:

- Látom, nálad már minden rendben van...

- Azt hiszem igen - válaszolta Richárd mosolyogva és barátja vállára tette a kezét.

- De most meg a te szívedet nyomja valami...

- Holnap elutazom, búcsúzni jöttem - mondta Bence. - Pontosabban, abban reménykedtem, hogy kedvetlenséged okán téged is kirángatlak ebből a jeges városból és együtt repülhetünk a szépséges Krétára...

- Már holnap? - csodálkozott Richárd, majd hozzátette: - Végül is semmi halaszthatatlan dolgom nincs. A festménnyel is elkészültem. Azt hiszem, jót tenne egy kis kiruccanás...

A két férfi nem sokat tétozott. Bence telefonjáért nyúlt, hogy lefoglalja a menetjegyeket, barátja pedig az emeletre ment, hogy összepakolja utazótáskáját. Gyakorlottak voltak már, hiszen évek óta együtt keresték, kutatták fel a kék bolygó festői vidékeit.

Beesteledett, mire mindennel elkészültek. Richárd izgatottan dobta le magát a tábori ágyra. Mindig nehezen vált el kedves műtermétől, kényelmes otthonától, de vonzották is az idegen tájak szépségei. Elalvás előtt hosszan nézte a képet.

Most sokkal szomorúbbnak tűnt a lány szeme, mint az előző napon - futott át az agyán, de aztán elhessegette ezt a valószínűtlen gondolatot.

Mély, pihentető, álom nélküli éjszakája volt. Valami megmagyarázhatatlan boldogság áradt szét a lelkében. A lány nézte az alvó férfit, és ismeretlen érzések gyúltak szívében. Boldogan őrizte álmát, és nem mert az elválásra gondolni.

Így telt el az éjszaka. Reggel Richárd vidáman és frissen ébredt. Felöltözött, megitta kávéját, felkapta az utazótáskát és bohókásan csókot dobott a mosolygó lány felé, mielőtt kilépett az ajtón és elfordította a kulcsot a zárban.

- Elment. Mester, hát ennyi volt? - suttogta a lány, miközben égre emelte könnytől csillogó tekintetét.

- Bizony, néha csak ennyire van szükség, hogy visszakapja az életkedvét, a hitét az, aki megfáradt, elkeseredett. Néha elég pár keresetlen szó, egy biztató mosoly, vagy pusztán a néma jelenlét, hogy lángra lobbanjon a tűz valakinek a szívében, ami elég lendületet ad a továbbhaladásához...

- De hogyan tovább, ha az én feladatom itt befejeződött? - szállt fel a zaklatott sóhaj a parányi ajkáról.

- Téged már máshol várnak, hiszen még oly sokan élnek kétségek közt, oly sokan várják a csodát, hogy egy angyal mosolya új reménnyel ragyogja be életüket...

Az éteri hang lassan beleveszett a lány szívdobbanásainak nyugodt ritmusába. Az angyal még egyszer körbenézett, és elmosolyodott. Lelkében helyükre kerültek az érzések és már tudta, hogy készen áll egy újabb feladatra. Alig érzékelhető légmozgás keletkezett, amikor átlibbent a szobán, magára hagyva a száradó vásznon mosolygó lányt.

A műteremre a mozdulatlanság csöndje telepedett, csak a nagy falióra számlálta tovább halkán a múltó perceket.